Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Sjette Afdeling)

27. februar 2014*

»Konkurrence — karteller — verdensmarkedet for LCD-skærme (flydende krystal-skærme) — aftaler og samordnet praksis vedrørende priser og produktionskapacitet — territoriale beføjelser — internt salg — salg af færdige produkter, hvori kartelomfattede produkter er integreret — samlet og vedvarende overtrædelse — bøder — afrundingsmetode — fuld prøvelsesret«

I sag T-91/11,

InnoLux Corp., tidligere Chimei InnoLux Corp., Zhunan (Taiwan), ved avocat J.-F. Bellis og solicitor R. Burton,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen, ved P. Van Nuffel, F. Ronkes Agerbeek og A. Biolan, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om delvis annullation af Kommissionens afgørelse af 8. december 2010 K(2010) 8761 endelig om en procedure i henhold til artikel 101 [TEUF] og [EØS-aftalens] artikel 53 […] (sag COMP/39.309 – LCD) og om nedsættelse af den bøde, sagsøgeren blev pålagt ved denne afgørelse,

har

RETTEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Kanninen, og dommerne G. Berardis (refererende dommer) og C. Wetter,

justitssekretær: fuldmægtig N. Rosner,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 24. april 2013,

afsagt følgende

* Processprog: engelsk.

Dom

Sagens baggrund

1. *Selskaberne berørt af nærværende sag*

1 Chi Mei Optoelectronics Corp. (herefter »CMO«) var et taiwansk selskab, der kontrollerede en koncern med selskaber i hele verden, og som var aktivt i hele verden inden for produktionen af flydende krystal-skærme med aktive legemer (herefter »LCD«).

2 Den 20. november 2009 indgik CMO en fusionsaftale med selskaberne InnoLux og TPO Displays Corp. I medfør af denne aftale ophørte TPO Displays og CMO med at eksistere fra den 18. marts 2010. Den overlevende retlige enhed skiftede navn to gange, først fra InnoLux Display Corp. til Chimei InnoLux Corp. og til sidst til InnoLux Corp., der er sagsøgeren.

2. *Den administrative procedure*

3 [Fortrolig] [1], der er et koreansk selskab, og Samsung Electronics Co., Ltd (herefter »Samsung«) har indgivet en anmodning om bødefritagelse i henhold til Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 2002 C 45, s. 3, herefter (»samarbejdsmeddelelsen af 2002«).

4 I den forbindelse har Samsung anmeldt et kartel mellem flere virksomheder, herunder sagsøgeren, vedrørende visse LCD-typer.

5 Den 23. november 2006 indrømmede Kommissionen en betinget bødefritagelse i henhold til punkt 15 i samarbejdsmeddelelsen af 2002, mens den afviste at indrømme en anden karteldeltager, det koreanske selskab LG Display Co., Ltd, tidligere benævnt LG Philips LCD Co., Ltd (herefter »LGD«), en sådan fritagelse.

6 Den 27. maj 2009 indledte Kommissionen den administrative procedure og fremsendte en klagepunktsmeddelelse i henhold til artikel 10 i Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7. april 2004 om Kommissionens gennemførelse af procedurer i henhold til […] artikel 81 [EF] og 82 [EF] (EUT L 123, s. 18). Denne klagepunktsmeddelelse blev sendt til 16 selskaber, herunder CMO og to europæiske datterselskaber, som var helejede af dette, nemlig Chi Mei Optoelectronics BV et Chi Mei Optoelectronics UK, Ltd. Kommissionen har i 281.-285. betragtning til klagepunktsmeddelelsen i den henseende bl.a. bemærket, at EU-rettens konkurrenceregler i henhold til retspraksis for det første tillader, at forskellige selskaber, som indgår i samme koncern, udgør en økonomisk enhed, og således anses for én virksomhed i artikel 101 TEUF's og 102 TEUF's forstand, såfremt de berørte selskaber ikke frit bestemmer deres adfærd på markedet (Rettens dom af 30.9.2003, sag T-203/01, Michelin mod Kommissionen, Sml. II, s. 4071, præmis 290), og for det andet, at det er tilstrækkeligt, at Kommissionen beviser, at moderselskabet ejer hele kapitalen i et datterselskab, for at godtgøre formodningen for, at det udøver en bestemmende indflydelse på datterselskabets adfærd på markedet (Rettens dom af 31.3.2009, sag T-405/06, ArcelorMittal Luxembourg m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 771, præmis 91). Endvidere har Kommissionen i 327.-329. betragtning til klagepunktsmeddelelsen forklaret årsagerne til, at CMO's to ovennævnte datterselskaber i henhold til nævnte retspraksis skulle holdes solidarisk ansvarlige for de af CMO begåede overtrædelser.

1 — Fortrolige oplysninger udeladt.

7 Klagepunktsmeddelelsen var bilagt en CD-ROM, som indeholdt de tilgængelige dele af Kommissionens sagsakter. Klagepunktsmeddelelsens modtagere benyttede deres ret til aktindsigt i de dele af Kommissionens sagsakter, som kun var tilgængelige i Kommissionens lokaler.

8 Klagepunktsmeddelelsens modtagere har inden for de fastsatte frister skriftligt gjort Kommissionen bekendt med deres syn på de indsigelser, der er rejst i forhold til dem.

9 Flere af klagepunktsmeddelelsens modtagere, herunder sagsøgeren, har udøvet deres ret til at blive hørt mundtlig under høringer afholdt den 22. og 23. september 2009.

10 Ved anmodning om oplysninger af 4. marts 2010 og ved skrivelse af 6. april 2010 er parterne bl.a. blevet opfordret til at fremlægge oplysninger om værdien af den afsætning, som der skal tages hensyn til ved bødeberegningen, og at fremlægge deres betragtninger desangående.

11 CMO har besvaret denne skrivelse den 23. april 2010.

3. *Den anfægtede afgørelse*

12 Den 8. december 2010 vedtog Kommissionen afgørelse K(2010) 8761 endelig om en procedure efter artikel 101 [TEUF] og [EØS-aftalens] artikel 53 […] (sag COMP/39.309 – LCD) (herefter »den anfægtede afgørelse«), hvoraf et sammendrag er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* af 7. oktober 2011 (EUT C 295, s. 8).

13 Den anfægtede afgørelse er stilet til 6 af de 16 selskaber, der var klagepunktsmeddelelsens modtagere, herunder sagsøgeren. Sagsøgerens datterselskaber, som denne meddelelse var stilet til, er derimod ikke længere omhandlet.

14 Kommissionen har fastslået, at der findes et kartel mellem seks store internationale LCD-fabrikanter, herunder sagsøgeren, hvad angår de følgende to kategorier af disse produkter, som er eller overstiger 12 tommer: LCD til informationsteknologi, såsom kompakte bærbare computere og computerskærme (herefter »LCD-it«) og LCD til fjernsyn (herefter »LCD-tv«) (herefter samlet omtalt som »kartelomfattede LCD«).

15 I henhold til den anfægtede afgørelse er en samlet og vedvarende overtrædelse af artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 foregået fra den 5. oktober 2001 til i hvert fald den 1. februar 2006 (herefter »overtrædelsesperioden«). I denne periode holdt karteldeltagerne talrige multilaterale møder, som de kaldte »krystalmøder«, hovedsageligt på hoteller i Taiwan. Disse møder havde et klart konkurrencebegrænsende formål, eftersom de var deltagernes mulighed for bl.a. at fastsætte mindstepriser på kartelomfattede LCD, at drøfte deres prisfremskrivninger for at undgå, at de blev sænket, og at koordinere prisforhøjelser samt produktionsniveauer. I løbet af overtrædelsesperioden mødtes karteldeltagerne ligeledes bilateralt og udvekslede ofte oplysninger om de emner, der blev behandlet ved »krystalmøderne«. De traf endvidere foranstaltninger for at kontrollere, at de ved disse møder trufne beslutninger fandt anvendelse (70.-74. betragtning til den anfægtede afgørelse).

16 Selv om sagsøgeren gjorde gældende, at LCD-tv-markedet var forskelligt fra LCD-it-markedet, og at der kun eksisterede et kartel på sidstnævnte, har Kommissionen alligevel fundet, at der var tale om en samlet og vedvarende overtrædelse, der dækkede alle disse varer (281. og 283.-290. betragtning til den anfægtede afgørelse).

17 Med henblik på at fastsætte bøderne pålagt ved den anfægtede afgørelse har Kommissionen anvendt retningslinjerne for beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 1/2003 (EUT 2006 C 210, s. 2, herefter »retningslinjerne af 2006«).

18 I henhold til retningslinjerne af 2006 har Kommissionen for det første fastsat salgsværdien af kartelomfattede LCD, der var direkte og indirekte berørt af overtrædelsen. Kommissionen har med henblik herpå fastsat følgende tre kategorier af afsætning, som karteldeltagerne har foretaget:

— »direkte afsætning til EØS«, dvs. afsætning af kartelomfattede LCD til en anden virksomhed inden for det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS)

— »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, dvs. afsætning af kartelomfattede LCD inden for den koncern, som producenten er en del af, som er integreret i færdige produkter, der sælges til en anden virksomhed i EØS

— »indirekte afsætning«, dvs. salg af kartelomfattede LCD til en anden virksomhed uden for EØS, som siden indbygger skærmene i sine færdige produkter, som den sælger i EØS (380. betragtning til den anfægtede afgørelse).

19 Kommissionen har imidlertid fundet, at den kunne begrænse sig til at tage hensyn til de to første kategorier nævnt ovenfor i præmis 18, idet det ikke var nødvendigt at inkludere den tredje kategori, for at de pålagte bøder kunne nå et tilstrækkeligt afskrækkende niveau (381. betragtning til den anfægtede afgørelse).

20 I stedet for at benytte værdien af den afsætning, der er foretaget af en virksomhed i løbet af det seneste hele år i dens deltagelse i overtrædelsen, som det er bestemt i punkt 13 i retningslinjerne af 2006, har Kommissionen fundet det mere passende i nærværende sag at anvende den årlige gennemsnitsværdi af afsætningen under hele overtrædelsens varighed, idet der er taget hensyn til bl.a. den eksponentielle vækst i de fleste virksomheders salg i løbet af de af den anfægtede afgørelse omhandlede år (384. betragtning til den anfægtede afgørelse).

21 Hvad angår sagsøgeren har Kommissionen for det første afvist dennes indsigelser om, at den relevante afsætnings værdi skulle være beregnet uden hensyn til selskabets »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« og dets »direkte afsætning til EØS«, som blev foretaget til andre adressater for klagepunktsmeddelelsen, at LCD-handler, som ikke var foretaget til europæiske virksomheder, dernæst skulle udelukkes, og at der endelig skulle sondres mellem afsætning af LCD-it og LCD-tv. Efter sagsøgerens opfattelse er den samlede relevante afsætning i overtrædelsesperioden således fastsat til 1 555 111 603 EUR, hvis årlige gennemsnit, der opnås ved at dividere dette beløb med kartellets varighed på 4,33 år, udgjorde 359 148 176 EUR (388., 394. og 398.-401. betragtning til og tabel 4 i den anfægtede afgørelse).

22 For det andet har Kommissionen bemærket, at man under hensyn til den begåede overtrædelses grovhed skulle fastsætte den andel af værdien af afsætningen af de pågældende varer, som skulle lægges til grund for beregningen af bødens grundbeløb, til 16%, og at dette gjaldt for alle karteldeltagerne (416. betragtning til den anfægtede afgørelse).

23 For det tredje har Kommissionen anvendt en multiplikationsfaktor i forhold til sagsøgeren for overtrædelsens varighed på 4,25 som følge af selskabets deltagelse i overtrædelsen i hele kartellets varighed som fastsat i den anfægtede afgørelse, dvs. fire år og tre måneder (417. og 418. betragtning til og tabel 5 i den anfægtede afgørelse).

24 For det fjerde har Kommissionen fundet, at omstændighederne i nærværende sag berettigede, at man i bødens grundbeløb inkluderede en forhøjelse på 16% af gennemsnitsværdien af den relevante afsætning for at sikre en afskrækkende virkning (herefter »adgangsgebyr«) i henhold til punkt 25 i retningslinjerne af 2006 for alle karteldeltagerne (419. og 424. betragtning til den anfægtede afgørelse).

25 For det femte har Kommissionen ikke fundet skærpende eller formildende omstændigheder i henhold til retningslinjerne af 2006 i forhold til nogen karteldeltager. Kommissionen har således særligt afvist sagsøgerens argumenter om de påståede omstændigheder, hvorefter sagsøgeren havde en passiv rolle i kartellet, havde deltaget heri ved forsømmelse og endelig havde samarbejdet med Kommissionen ud over anvendelsesområdet for samarbejdsmeddelelsen af 2002 på trods af, at Kommissionen ikke havde sendt sagsøgeren anmodninger om oplysninger, der var lige så præcise som dem, der blev tilsendt de øvrige karteldeltagere (426., 430., 433., 434., 438., 439. og 442.-444. betragtning til den anfægtede afgørelse).

26 For det sjette har Kommissionen i medfør af samarbejdsmeddelelsen af 2002 for det første bekræftet den fuldstændige bødefritagelse, der var indrømmet Samsung. Kommissionen har dernæst fundet, at det af sagsøgeren ydede samarbejde ikke berettigede denne til en bødenedsættelse (455.-458. og 472. betragtning til den anfægtede afgørelse).

27 På denne baggrund har Kommissionen i den anfægtede afgørelses artikel 2 pålagt sagsøgeren en bøde på 300 000 000 EUR.

Retsforhandlinger og parternes påstande

28 Sagsøgeren har anlagt nærværende sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 21. februar 2011.

29 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Sjette Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og som en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til artikel 64 i procesreglementet for Retten skriftligt stillet parterne en række spørgsmål, som de har besvaret inden for den fastsatte frist.

30 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten under retsmødet den 24. april 2013.

31 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede afgørelse annulleres, for så vidt som den vedrører sagsøgeren.

— Den bøde, der er pålagt sagsøgeren i den anfægtede afgørelse, nedsættes.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

32 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

33 Sagsøgeren har til støtte for sit søgsmål anført tre anbringender:

— det første anbringende om, at Kommissionen har anvendt et retligt forkert begreb, begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, da den fastsatte værdien af den relevante afsætning med henblik på bødeberegningen

— det andet anbringende om, at Kommissionen har tilsidesat artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 ved at konkludere, at overtrædelsen omfattede LCD-tv

— det tredje anbringende om, at værdien af den relevante afsætning, som Kommissionen har fastsat for selskabet, med urette omfattede anden afsætning end afsætningen af kartelomfattede LCD.

1. *Det første anbringende om, at Kommissionen har anvendt et retligt forkert begreb, begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, da den fastsatte værdien af den relevante afsætning med henblik på bødeberegningen*

34 Sagsøgerens første anbringende består nærmere bestemt af to led, idet det første led vedrører det forhold, at begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« er i strid med, at der ikke er konstateret en overtrædelse vedrørende færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret, og det andet led vedrører den manglende sammenhæng, der hører til dette begreb.

Første led om, at begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« er i strid med, at der ikke konstateret en overtrædelse vedrørende færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret

35 Sagsøgeren har gjort gældende, at anvendelsen af begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« ikke er foreneligt med punkt 13 i retningslinjerne af 2006, eftersom Kommissionen har taget hensyn til afsætningen af færdige produkter, for hvilke der ikke er konstateret en overtrædelse i den anfægtede afgørelse, og som således ikke har direkte eller indirekte forbindelse med den i denne afgørelse konstaterede overtrædelse. Sagsøgeren har endvidere fremhævet, at prisen på kartelomfattede LCD ikke er referencepriser for det færdige produkt, hvori disse LCD er integreret.

36 I henhold til punkt 13 i retningslinjerne af 2006 anvender Kommissionen »[m]ed henblik på at fastsætte bødens grundbeløb […] værdien af virksomhedens afsætning af varer eller tjenester, som er direkte eller indirekte forbundet med overtrædelsen, i det relevante geografiske område inden for EØS«.

37 Det skal i den forbindelse bemærkes, at det ikke fremgår af denne bestemmelse, at det alene er værdien af den afsætning, der følger af de transaktioner, som reelt er berørt af den ulovlige adfærd, som kan tages i betragtning ved beregningen af værdien af den relevante afsætning (jf. i denne retning Rettens dom af 16.6.2011, sag T-211/08, Putters International mod Kommissionen, Sml. II, s. 3729, præmis 58).

38 Ordlyden af punkt 13 i retningslinjerne af 2006 omfatter således afsætning gennemført på det relevante marked, der er berørt af overtrædelsen. Nævnte bestemmelse omfatter således så meget desto mindre kun de tilfælde, for hvilke Kommissionen råder over bevisdokumenter for overtrædelsen (jf. i denne retning Putters International-dommen, præmis 59).

39 Denne fortolkning bekræftes af formålet med EU-konkurrencereglerne. Den fortolkning, som sagsøgeren har foreslået, ville nemlig betyde, at Kommissionen for at fastlægge grundbeløbet for den bøde, der skal pålægges i kartelsager, ville være forpligtet til i hvert enkelt tilfælde at fastslå, hvilke individuelle salg der var berørt af kartellet. En sådan forpligtelse har aldrig været pålagt af Unionens retsinstanser, og der er intet, der indikerer, at Kommissionen havde til hensigt at pålægge sig selv en sådan forpligtelse ved retningslinjerne af 2006 (Putters International-dommen, præmis 60).

40 Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at den del af omsætningen, der hidrører fra de varer, som er genstand for overtrædelsen, kan indikere omfanget af en overtrædelse på det omhandlede marked. Især udgør omsætningen af de produkter, som har været genstand for en restriktiv praksis, et objektivt

kriterium, som giver et rimeligt indtryk af denne praksis' skadelige virkning for den normale konkurrence (Putters International-dommen, præmis 61; jf. ligeledes i denne retning Domstolens dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 121, og Rettens dom af 11.3.1999, sag T-151/94, British Steel mod Kommissionen, Sml. II, s. 629, præmis 643).

41 Det skal i nærværende sag bemærkes, at Kommissionen i 380. betragtning til den anfægtede afgørelse har defineret afsætningskategorierne beskrevet ovenfor i præmis 18.

42 Hvad angår »direkte afsætning til EØS« er det ubestridt, at afsætningen opfylder betingelserne fastsat i punkt 13 i retningslinjerne af 2006, sammenholdt med relevant retspraksis.

43 Hvad angår »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« har sagsøgeren med første anbringendes første led gjort gældende, at afsætningen ikke har direkte eller indirekte forbindelse med overtrædelsen, eftersom afsætningen vedrører afsætningen af færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret, og ikke afsætningen af sidstnævnte.

44 Det skal i den forbindelse først bemærkes, at selv om det i fodnoten i punkt 13 i retningslinjerne af 2006 anføres, at et tilfælde med afsætning, der har indirekte forbindelse med en overtrædelse, kan konstateres, når prisen for produktet, der er genstand for horisontale aftaler om prisfastsættelse, tjener som basis for prisen på produkter af lavere eller højere kvalitet, præciseres det i nævnte fodnote, at dette tilfælde er angivet som eksempel. Den af sagsøgeren påberåbte omstændighed, at de færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret, ikke er produkter af højere eller lavere kvalitet end disse, er således uden relevans.

45 Hvad angår den af sagsøgeren ligeledes påberåbte omstændighed, at den anfægtede afgørelse ikke har fastslået en overtrædelse hvad angår de færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret, skal det bemærkes, at Kommissionen ikke har taget hensyn til den samlede værdi af afsætningen af disse færdige produkter, men udelukkende af den del af denne værdi, som kunne svare til værdien af kartelomfattede LCD, der er integreret i de færdige produkter, forudsat at sagsøgeren har solgt disse til tredjemandsvirksomheder i EØS. Selv om det står klart, at Kommissionen ikke kunne tage hensyn til nævnte samlede værdi uden først at konstatere en overtrædelse for disse færdige produkter, kan det ikke fastslås, at en sådan konstatering var nødvendig for at kunne tage hensyn til den del af denne værdi, som kartelomfattede LCD, der er integreret i de færdige produkter, udgør.

46 Såfremt Kommissionen ikke havde benyttet begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, kunne den ved bødeberegningen ikke have taget hensyn til en betydelig del af afsætningen af kartelomfattede LCD foretaget af karteldeltagerne fra vertikalt integrerede virksomheder, selv om denne afsætning ligeledes var til skade for konkurrencen i EØS.

47 I overensstemmelse med retspraksis nævnt ovenfor i præmis 37-40 skulle Kommissionen således tage hensyn til overtrædelsens rækkevidde på det berørte marked, og den kunne med henblik herpå benytte den omsætning, som sagsøgeren havde opnået for kartelomfattede LCD som et objektivt element, der giver et rimeligt billede af selskabets karteldeltagelses skadelige virkning for den normale konkurrence, forudsat at denne omsætning var en følge af afsætning med forbindelse til EØS. Der findes en sådan forbindelse, når sagsøgeren har overført kartelomfattede LCD til sine datterselskaber – uanset hvor de måtte være etableret – som integrerer dem i færdige produkter, der sælges til tredjemand i EØS.

48 Kommissionen valg af at tage hensyn til »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« er så meget desto mere berettiget i nærværende sag, eftersom det fremgår af beviserne indeholdt i den anfægtede afgørelse (jf. bl.a. 394. betragtning til den anfægtede afgørelse), som sagsøgeren ikke har bestridt, at den interne afsætning af kartelomfattede LCD til karteldeltagende virksomheder skete til priser, som var påvirket heraf.

49 Som det bl.a. følger af 92. og 93. betragtning til den anfægtede afgørelse, vidste karteldeltagerne endvidere, at priserne på kartelomfattede LCD påvirkede de færdige produkter, hvori de var integreret.

50 Hvad angår sagsøgerens argument om, at Rettens dom af 10. september 2008, JSC Kirovo-Chepetsky Khimichesky Kombinat mod Rådet (sag T-348/05, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 62), er til hinder for enhver sidestilling af afsætningen af færdige produkter, der indeholder en komponent, og afsætningen af disse komponenter i sig selv, skal det bemærkes, at den sammenhæng, hvori og formålet, hvormed Kommissionen har taget hensyn til kartelomfattede LCD, som er blevet integreret i de færdige produkter, ikke kan sidestilles med dem, der er kendetegnende for den sag, der lå til grund for nævnte dom.

51 I den sag, der gav anledning til dommen i sagen JSC Kirovo-Chepetsky Khimichesky Kombinat (præmis 54, 55, 57 og 58), udvidede Rådet for Den Europæiske Union nemlig, efter at det på grundlag af en antidumpingundersøgelse af visse produkter, herunder ammoniumnitrat, havde vedtaget antidumpingforanstaltninger i forhold til disse, anvendelsesområdet for disse foranstaltninger til andre produkter uden at indlede en ny undersøgelse, idet de andre produkter lignede de af nævnte undersøgelse omfattede produkter, bl.a. fordi de indeholdt ammoniumnitrat.

52 Retten konkluderede, at denne udvidelse var ulovlig, og bemærkede følgende:

> »62 […] Komponenten i et færdigt produkt kan naturligvis være genstand for antidumpingforanstaltninger, men i så tilfælde skal den anses for et produkt, der i sig selv er [genstand for dumping]. Når denne komponent ikke i sig selv er omfattet, men er en del af et andet produkt, udgør dette andet produkt med alle sine komponenter det berørte produkt, og antidumpingundersøgelsen skal følgelig vedrøre dette produkt uafhængigt af de nævnte komponenter. Alene produkter, som har været genstand for en antidumpingundersøgelse kan underlægges antidumpingforanstaltninger, når det fastslås, at disse produkter eksporteres til Fællesskabet til en lavere pris end for »lignende produkter« i henhold til artikel 1 i [Rådets] forordning [(EF) nr. 384/96 af 22. december 1995 om beskyttelse mod dumpingimport fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Fællesskab (EFT L 56, s. 1)]. Eftersom det står fast, at de nye produkttyper, der er omfattet af den anfægtede forordning, er forskellige fra det i henhold til de oprindelige forordninger omfattede produkt, kan de følgelig ikke pålægges en antidumpingtold, uden at der forudgående er foretaget en undersøgelse for at undersøge, om disse produkter ligeledes er genstand for dumping på Fællesskabets marked.«

53 Der er ikke sket noget lignende i nærværende sag, eftersom Kommissionen i det foreliggende tilfælde ikke har benyttet den undersøgelse, den har foretaget af kartelomfattede LCD, til at konstatere en overtrædelse vedrørende de færdige produkter, hvori dette LCD er integreret. Kommissionen har ikke sidestillet kartelomfattede LCD med de færdige produkter, de var en del af, men blot med henblik på bødeberegningen fundet, at stedet for afsætning af de færdige produkter for de vertikalt integrerede virksomheder, såsom sagsøgeren, faldt sammen med stedet for afsætningen af den komponent, der var genstand for kartellet, til tredjemand, som således ikke hørte under samme virksomhed som den, der fremstillede denne komponent.

54 Det fremgår af samtlige de anførte betragtninger, at anbringendets første led må forkastes.

Om andet led om den manglende sammenhæng i begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«

55 Første anbringendes andet led indeholder to klagepunkter mod begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, som angiveligt har medført, at Kommissionen har overskredet grænserne for sin territoriale kompetence, og at sagsøgeren er blevet underlagt en ugunstig behandling og forskelsbehandling i forhold til andre karteldeltagere.

Kommissionens territoriale kompetence

56 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen ved medregningen af den »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« kunstigt har flyttet stedet, hvor denne afsætning rent faktisk er foretaget, og således har overskredet grænserne for sin territoriale kompetence.

57 Først bemærkes principperne fastsat ved retspraksis vedrørende Kommissionens territoriale kompetence for at fastslå overtrædelser af konkurrenceretten.

58 Domstolen har i den forbindelse anerkendt, at virksomheder med hjemsted uden for EØS, men som producerer varer, der sælges i EØS til tredjemand, når de samordner deres priser over for kunderne i EØS og iværksætter samordningen ved at sælge til de således koordinerede priser, deltager i en samordning, som har til formål og til følge at begrænse konkurrencen inden for fællesmarkedet som omhandlet i artikel 101 TEUF, og at Kommissionen har territorial kompetence til at forfølge den (jf. i denne retning Domstolens dom af 27.9.1988, forenede sager 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 og 125/85-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 5193, herefter »cellulose I-dommen«, præmis 13 og 14).

59 I retspraksis præciseres det ligeledes, at en overtrædelse af artikel 101 TEUF er en adfærd med to elementer, nemlig dannelsen af kartellet og dets iværksættelse. Hvis anvendelsen af konkurrencerettens forbud var afhængig af stedet for kartellets dannelse, ville virksomhederne åbenbart få let adgang til at unddrage sig de nævnte forbud. Afgørende er således stedet, hvor kartellet føres ud i livet. Det er for at afgøre, om dette sted ligger i EØS, af underordnet betydning, om karteldeltagerne har gjort brug af datterselskaber, agenturer, underagenter eller filialer, som er etableret i EØS, med henblik på at knytte kontakter mellem sig og de dér etablerede købere (jf. i denne retning cellulose I-dommen, præmis 16 og 17).

60 Eftersom betingelsen om iværksættelsen er opfyldt, må Kommissionens kompetence til at anvende Unionens konkurrenceregler over for en sådan adfærd anses for hjemlet ved territorialprincippet, som er almindeligt anerkendt i folkeretten (cellulose I-dommen, præmis 18).

61 Retspraksis, der følger af cellulose I-dommen, er gentaget ved Rettens dom af 25. marts 1999, Gencor mod Kommissionen (sag T-102/96, Sml. II, s. 753), som drejede sig om en beslutning om en fusion i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EFT 1990 L 257, s. 13), som er blevet erstattet med Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EUT L 24, s. 1).

62 Retten har i dette tilfælde bemærket, at såfremt det kan forudses, at en påtænkt fusion vil have en umiddelbar og væsentlig virkning inden for Unionen, er anvendelsen af forordningen berettiget i forhold til folkeretten (Gencor-dommen, præmis 90).

63 Imidlertid har Retten i Gencor-dommens præmis 87 i det væsentlige fremhævet, at kriteriet om en aftales gennemførelse som tilknytningsmoment for aftalen til Unionens område er opfyldt, når der blot foretages salg af det kartelomfattede produkt inden for dette område, uafhængigt af stedfæstelsen af forsyningskilderne og produktionsapparatet. Retten har således forkastet argumentet fra sagsøgeren i den sag, der gav anledning til Gencor-dommen, hvorefter den i sagen omhandlede fusion hverken var opstået eller gennemført på Unionens territorium, men i Sydafrika, og således ikke opfyldte betingelserne for den territoriale kompetence som fastsat i cellulose I-dommen (Gencor-dommen, præmis 56, 61 og 87).

64 Det følger heraf, at Rettens argumentation i Gencor-dommen ikke rejser tvivl om retspraksis efter cellulose I-dommen.

65 Følgelig er det i denne sag tilstrækkeligt at koncentrere sig om spørgsmålet, om Kommissionen kunne benytte kategorien »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« uden derved at tilsidesætte principperne fastsat i cellulose I-dommen.

66 Det skal i den forbindelse for det første bemærkes, at når et verdensomspændende kartel har et konkurrencebegrænsende formål, iværksættes det i henhold til cellulose I-dommen på fællesmarkedet, alene fordi de kartelomfattede produkter markedsføres på dette marked.

67 Det skal bemærkes, at iværksættelsen af kartellet ikke nødvendigvis indebærer, at det skaber egentlige virkninger (Rettens dom af 12.9.2007, sag T-30/05, Prym og Prym Consumer mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 110; jf. ligeledes i denne retning Domstolens dom af 24.9.2009, forenede sager C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P og C-137/07 P, Erste Group Bank m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8681, præmis 116 og 117). Spørgsmålet, om et kartel har haft konkret virkning for de af deltagerne benyttede priser, er faktisk kun relevant som led i fastsættelsen af kartellets alvor, med henblik på bødeberegningen, forudsat at Kommissionen beslutter at støtte sig på dette kriterium (jf. i denne retning Domstolens dom af 4.6.2009, sag C-8/08, T Mobile Netherlands m.fl., Sml. I, s. 4529, præmis 31) blandt de kriterier, den kan tage hensyn til som led heri. Dette var ikke tilfældet i nærværende sag (jf. 416. betragtning til den anfægtede afgørelse).

68 På samme måde er det af underordnet betydning, at karteldeltagerne ikke altid har holdt sig til de beslutninger, der blev truffet vedrørende priserne. Fastsættelsen af en pris, selv når den blot er vejledende, påvirker den frie konkurrence ved at gøre det muligt for samtlige karteldeltagere med en rimelig grad af sikkerhed at forudsige, hvilken prispolitik deres konkurrenter vil følge. Mere generelt indebærer et sådant kartel et direkte indgreb i de væsentlige konkurrenceparametre på det pågældende marked. Ved at give udtryk for en samstemmende vilje til at anvende et bestemt prisniveau på deres produkter tager de berørte producenter ikke længere uafhængigt stilling til deres politik på markedet, hvilket er i strid med den grundtanke, der ligger bag traktatens konkurrencebestemmelser (jf. Rettens dom af 9.7.2003, sag T-224/00, Archer Daniels Midland og Archer Daniels Midland Ingredients mod Kommissionen, Sml. II, s. 2597, præmis 120 og den deri nævnte retspraksis).

69 For det andet skal det bemærkes, at begrebet iværksættelse som omhandlet i cellulose I-dommen i det væsentlige er støttet på virksomhedsbegrebet i konkurrenceretten, således som det fremgår af den i præmis 6 ovenfor nævnte retspraksis (jf. ligeledes i denne retning Domstolens dom af 12.7.1984, sag 170/83, Hydrotherm Gerätebau, Sml. s. 2999, præmis 11, og af 29.3.2011, forenede sager C-201/09 P og C-216/09 P, ArcelorMittal Luxembourg mod Kommissionen og Kommissionen mod ArcelorMittal Luxembourg m.fl., Sml. I, s. 2239, præmis 95), som skal tillægges en afgørende rolle ved fastsættelsen af grænserne for Kommissionens territoriale kompetence til at anvende denne ret.

70 Særligt såfremt den virksomhed, hvorunder sagsøgeren henhører, har deltaget i et kartel skabt uden for EØS, skal Kommissionen kunne forfølge de virkninger, som denne virksomheds adfærd har på den frie konkurrence på fællesmarkedet, og pålægge den en bøde, der står i forhold til denne virksomheds skade på den frie konkurrence på fællesmarkedet. Når kartelomfattede LCD lavet af sagsøgeren integreres i færdige produkter af selskaber, der hører under samme virksomhed som sagsøgeren, og disse færdige produkter sælges i EØS af denne virksomhed, skal det fastslås, at kartellet har påvirket de transaktioner, der er foretaget til og med denne afsætning.

71 Det er i denne sammenhæng ikke afgørende, om det interne salg i nævnte virksomhed eventuelt foretages til priser, der er forhøjet som følge af kartellet. I bekræftende fald afspejles kartellets skadelige virkninger nemlig i disse forhøjelser. I benægtende fald består disse skadelige virkninger i den konkurrencemæssige fordel, som den karteldeltagende virksomhed er begunstiget af i forhold til andre virksomheder, som producerer færdige produkter, hvori kartelomfattede LCD er integreret, men som køber nævnte LCD til en pris, der ikke er skabt af normale markedsbetingelser. Det følger i den forbindelse af retspraksis, at hvis der ikke blev taget hensyn til værdien af de interne leverancer inden for en virksomhed, ville de vertikalt integrerede selskaber nødvendigvis blive begunstiget på uberettiget

vis, eftersom der i så fald ikke ville blive taget hensyn til den fordel, der blev draget af kartellet, og den pågældende virksomhed ville dermed ikke blive pålagt en sanktion, der står i forhold til dens betydning på markedet for de af overtrædelsen omfattede produkter (jf. i denne retning Rettens dom af 14.5.1998, sag T-304/94, Europa Carton mod Kommissionen, Sml. II, s. 869, præmis 127 og 128).

72 Sagsøgeren har ikke bestridt denne retspraksis, men har bemærket, at den blotte anvendelse heraf på nærværende sag ville have givet Kommissionen mulighed for at opfylde formålet om ikke at begunstige vertikalt integrerede virksomheder. I modsætning til, hvad Kommissionen har fastsat i den anfægtede afgørelse, ville det med henblik herpå således ikke have været nødvendigt at benytte begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«. Ifølge sagsøgeren kan Kommissionen ikke støtte sig på dommen i sagen Europa Carton mod Kommissionen for at tage hensyn til værdien af kartelomfattede LCD, som uden for EØS er indarbejdet i færdige produkter, der sælges i EØS. Enhver sidestilling af afsætningen af et færdigt produkt med afsætning af kartelomfattede LCD bør være udelukket. Derimod skal den interne afsætning til en vertikalt integreret virksomhed sidestilles med afsætningen til tredjemænd og således medregnes, såfremt den er foretaget i EØS.

73 Det skal, som Kommissionen har bemærket, fastslås, at intet i retspraksis, der følger af dommen i sagen Europa Carton mod Kommissionen, kan fortolkes således, at Kommissionens territoriale kompetence er udelukket, når de produkter, der er genstand for kartellet, først underkastes en transaktion mellem to virksomheder, der er etableret uden for EØS, som hører under en karteldeltagende virksomhed, inden de når fællesmarkedet.

74 I nærværende sag indbyggede de karteldeltagere, der ligesom sagsøgeren var vertikalt integrerede virksomheder, uden for EØS kartelomfattede LCD i de færdige produkter, der blev solgt i EØS. Det tilfælde, Kommissionen var stillet over for, var således ikke egnet til blot at være genstand for anvendelse af retspraksis fra dommen i sagen Europa Carton mod Kommissionen. Følgelig kunne Kommissionen med rette tilpasse retslæren fra denne dom på omstændighederne i nærværende sag for at nå det mål, der er omfattet af nævnte retspraksis, om ikke at privilegere vertikalt integrererede virksomheder, der har deltaget i et kartel.

75 På baggrund af det ovenstående skal det fastslås, at Kommissionen ved medregningen af den »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« ikke har foretaget en ulovlig udvidelse af sin territoriale kompetence for at forfølge de i traktaterne fastsatte overtrædelser af konkurrencereglerne.

Den påståede forskelsbehandling som følge af begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«

76 Sagsøgeren har gjort gældende, at det kan godtgøres, at begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« er ulovligt ved den omstændighed, at anvendelsen heraf har udsat sagsøgeren for en ugunstig behandling og forskelsbehandling i forhold til de andre deltagere i det samme kartel.

– Indledende bemærkninger

77 Det skal bemærkes, at ligebehandlingsprincippet er et grundlæggende princip i EU-retten, som er fastslået i artikel 20 og 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

78 Efter fast retspraksis kræver ligebehandlingsprincippet, at ensartede forhold ikke behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke behandles ensartet, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (jf. Domstolens dom af 14.9.2010, sag C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals og Akcros Chemicals mod Kommissionen m.fl., Sml. I, s. 8301, præmis 55 og den deri nævnte retspraksis).

79 Med hensyn til fastsættelsen af bødens størrelse er dette princip til hinder for, at Kommissionen ved at anvende forskellige beregninger udøver forskelsbehandling af de virksomheder, der har deltaget i en aftale eller samordnet praksis i strid med artikel 101, stk. 1, TEUF (Domstolens dom af 19.7.2012, forenede sager C-628/10 P og C-14/11 P, Alliance One International og Standard Commercial Tobacco mod Kommissionen og Kommissionen mod Alliance One International m.fl., EU:C:2012:479, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).

80 Det skal i nærværende sag bemærkes, at Kommissionen har beregnet den bøde, der skulle pålægges hver karteldeltager, på grundlag af de samme tre afsætningskategorier, der er omtalt ovenfor i præmis 18. Den omstændighed, at kategorien »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« kun fandt anvendelse på visse af disse deltagere, udgør ikke forskelsbehandling, eftersom Kommissionen har vurderet, om denne kategori fandt anvendelse på hver deltager på grundlag af objektive kriterier. På samme måde udgør den omstændighed, at det forhold, at der ikke er taget hensyn til den »indirekte afsætning«, kan have begunstiget visse deltagere mere end sagsøgeren, heller ikke i sig selv forskelsbehandling (jf. i denne retning dommen i sagen Alliance One International og Standard Commercial Tobacco mod Kommissionen og Kommissionen mod Alliance One International m.fl., præmis 135 og 138, samt generaladvokat Kokotts forslag til afgørelse i samme sag, punkt 87).

– Den påståede forskelsbehandling i forhold til Samsung

81 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen har behandlet virksomheden mindre fordelagtigt end Samsung, selv om de to virksomheder angiveligt befandt sig i sammenlignelige situationer. I den forbindelse har sagsøgeren anført, at Samsungs levering af kartelomfattede LCD til sine datterselskaber i EØS, som har integreret dem i færdige produkter, alene er blevet medregnet som »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, når disse færdige produkter er solgt i EØS. Derimod er der taget hensyn til hele sagsøgerens afsætning af kartelomfattede LCD til Samsungs samme europæiske datterselskaber som »direkte afsætning i EØS«, herunder når disse datterselskaber solgte de færdige produkter uden for EØS. I betragtning heraf har sagsøgeren fremhævet, at kartelomfattede LCD ikke forlader kredsen af kartelmedlemmer, når sagsøgeren sælger dem til Samsung, og følgelig ikke udgør en indførsel på markedet.

82 Det skal først bemærkes, at Kommissionen har anvendt de samme kriterier i forhold til Samsung og sagsøgeren. Sagsøgerens eller Samsungs afsætning af kartelomfattede LCD til uafhængige tredjeparter etableret i EØS er nemlig omfattet af »direkte afsætning i EØS«. Endvidere er der som »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« taget hensyn til de situationer, hvorunder sagsøgeren eller Samsung først overførte kartelomfattede LCD til andre selskaber, der hørte under den samme virksomhed, og som integrerede dem i de færdige produkter, der blev solgt til uafhængige tredjemand, såfremt denne afsætning til tredjemand skete i EØS.

83 Endvidere skal det bemærkes, at Kommissionen med fuld ret kunne inkludere sagsøgerens salg til Samsungs europæiske datterselskaber under »direkte salg i EØS«, eftersom de pågældende kartelomfattede LCD blev solgt til kunder etableret i EØS, hvilket nødvendigvis fordrejede konkurrencen på fællesmarkedet. Omfanget af de skadelige virkninger skal vurderes på grundlag af den omsætning, som sagsøgeren havde på grundlag af bl.a. denne afsætning; jf. retspraksis nævnt ovenfor i præmis 37.

84 Sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke skulle have taget hensyn til den afsætning, der ikke har forladt kredsen af karteldeltagere, kan ikke tages til følge. Når et produkt, der er genstand for et kartel, sælges på det indre marked, fordrejes konkurrencen inden for dette nemlig, og Kommissionen skal tage hensyn hertil ved beregningen af den bøde, den pålægger den virksomhed, der har draget fordel af dette salg. Det skal i den forbindelse fremhæves, at artikel 101 TEUF i lighed med andre konkurrenceregler fastsat i traktaterne ikke alene tilsigter at beskytte konkurrenternes eller forbrugernes interesser, men markedets struktur og herved konkurrencen i sig selv (Domstolens dom i

sagen T Mobile Netherlands m.fl., præmis 38, og af 6.10.2009, forenede sager C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P og C-519/06 P, GlaxoSmithKline Services m.fl. mod Kommission m.fl., Sml. I, s. 9291, præmis 63). I nærværende sag findes årsagen til konkurrencefordrejningen på det indre marked i afsætningen mellem sagsøgeren og Samsung.

85 Såfremt det er korrekt, at visse af de kartelomfattede LCD, som Samsungs europæiske datterselskaber købte fra sagsøgeren, kan have været integreret i færdige produkter, der er solgt uden for EØS, rejser denne omstændighed ikke tvivl om, at der rent faktisk er foretaget et salg mellem to forskellige virksomheder i EØS, da Samsungs europæiske datterselskaber købte sagsøgerens LCD. Kommissionen kunne således finde, at der var tale om salg, der påvirkede den frie konkurrence på det indre marked.

86 Hvad angår den omstændighed, at Kommissionen i forhold til Samsung udelukkende har taget hensyn til afsætning af kartelomfattede LCD, som Samsungs europæiske datterselskaber havde integreret i de færdige produkter, som blev solgt i EØS, skal det vedrørende disse kartelomfattede LCD bemærkes, at deres første afsætning til en tredjemandsvirksomhed blev foretaget ved afsætningen af det færdige produkt. For udelukkende at tage hensyn til afsætning med forbindelse til EØS var Kommissionen følgelig berettiget eller forpligtet til blot at tage hensyn til afsætning af kartelomfattede LCD, der var blevet integreret i de færdige produkter, som blev solgt i EØS.

87 Hvad angår sagsøgerens argument om, at sondringen støttet på det færdige produkts bestemmelsessted er i strid med retspraksis ved Domstolens dom af 6. marts 1974, Istituto Chemioterapico Italiano og Commercial Solvents mod Kommissionen (forenede sager 6/73 og 7/73, Sml. s. 223, præmis 33), skal det bemærkes, at spørgsmålet, der var rejst i den sag, som gav anledning til nævnte dom, var forskelligt fra spørgsmålet i nærværende sag. Der var nemlig tale om at vide, om forbuddet mod misbrug af en dominerende stillig, som er fastsat i artikel 102 TEUF, fandt anvendelse, når indehaveren af en sådan stilling, der var etableret på det indre marked, ved udnyttelsen af sin dominerende stilling forsøgte at fjerne en konkurrent, der ligeledes var etableret på dette marked. Domstolen har udelukkende i denne henseende fundet, at det var underordnet, om den pågældende adfærd vedrørte denne konkurrents eksportaktiviteter eller dennes aktiviteter på det indre marked. Domstolen har endvidere fremhævet, at det var selve fjernelsen af nævnte konkurrent, som havde påvirket konkurrencens struktur på det indre marked (dommen i sagen Istituto Chemioterapico Italiano og Commercial Solvents mod Kommissionen, præmis 33). I nærværende sag kunne Kommissionen derimod med rette definere kategorien »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« ved at begrænse den til selve afsætningen af kartelomfattede LCD, som befandt sig i færdige produkter solgt i EØS. Såfremt denne første afsætning af de kartelomfattede produkter til tredjemand ikke var sket i EØS, ville forbindelsen mellem det indre marked og overtrædelsen nemlig have været for svag.

88 Såfremt det heller ikke kan udelukkes, at selv de LCD, der er integreret i de færdige produkter, som Samsung sælger til tredjemand etableret uden for EØS, efterfølgende kan vende tilbage til EØS og heri fordreje den frie konkurrence, skal det endelig bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at Kommissionen har en vid skønsmargen hvad angår bødernes beregningsmetode. Denne metode, der er fastsat i retningslinjerne af 2006, indebærer forskellige elementer af fleksibilitet, som gør det muligt for Kommissionen at udøve sine skønsbeføjelser i overensstemmelse med bestemmelserne i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i […] artikel 81 [EF] og 82 [EF] (EFT 2003 L 1, s. 1) (jf. i denne retning Domstolens dom af 3.9.2009, forenede sager C-322/07 P, C-327/07 P og C-338/07 P, Papierfabrik August Koehler m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 7191, præmis 112, og af 14.10.2010, sag C-280/08 P, Deutsche Telekom mod Kommissionen, Sml. I, s. 9555, præmis 271). Endvidere er Kommissionen ikke forpligtet til at finde frem til eller straffe enhver konkurrencebegrænsende adfærd (Rettens dom af 15.6.2005, forenede sager T-71/03, T-74/03, T-87/03 og T-91/03, Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 369). Eftersom Kommissionen i forhold til alle de vertikalt integrerede virksomheder har anvendt begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«,

som udelukker salg af kartelomfattede LCD, der er blevet integreret i færdige produkter, der er solgt uden for EØS, uanset hvor de færdige produkter er lavet, er der endvidere ikke foretaget uberettiget forskelsbehandling.

– Den påståede forskelsbehandling i forhold til de andre adressater for den anfægtede afgørelse

89 Sagsøgeren har gjort gældende, at virksomheden er blevet forskelsbehandlet i forhold til to andre karteldeltagere, nemlig LGD og det taiwanske selskab AU Optronics Corp. (herefter »AUO«), som hørte under koncerner, hvis grad af vertikal integration kunne sammenlignes med sagsøgerens. Det er nemlig sagsøgerens opfattelse, at eftersom Kommissionen kun har anvendt begrebet »direkte afsætning i EØS« på disse deltagere, er deres salg af kartelomfattede LCD til forbundne selskaber udelukkende blevet taget i betragtning, når køber befandt sig i EØS. Derimod er sagsøgerens interne salg blevet medregnet ved anvendelsen af begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«, selv om de var stilet til datterselskaber uden for EØS, forudsat at de færdige produkter, som disse datterselskaber fremstillede med kartelomfattede LCD, blev solgt i EØS. Den diskriminerende karakter af den af Kommissionen anvendte sondring står så meget desto mere klart, eftersom den, som det fremgår af 394. og 396. betragtning til den anfægtede afgørelse, i det væsentlige har benyttet de samme beviser for at godtgøre kartellets påvirkning dels af sagsøgerens afsætning til sine datterselskaber, dels af LGD's og AOU's afsætning til selskaber, som de hver især var forbundet med.

90 For det første skal det bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse ikke har konkluderet, at LGD sammen med det koreanske selskab LG Electronics, Inc. (herefter »LGE«) og det nederlandske selskab Koninklijke Philips Electronics NV (herefter »Philips«) udgjorde en enkelt virksomhed som omhandlet i den ovenfor i præmis 6 og 69 nævnte retspraksis. Kommissionen har heller ikke anvendt dette begreb på AUO og det taiwanske selskab BenQ Corp. (herefter »BenQ«). Følgelig blev LGD's afsætning til LGE og Philips og AUO's afsætning til BenQ anset for at være »direkte afsætning i EØS« og ikke »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«. Den forskelsbehandling, som sagsøgerens afsætning er blevet udsat for, er begrundet, eftersom den har overført kartelomfattede LCD inden for den samme virksomhed til selskaber etableret uden for EØS, som derefter har integreret disse LCD i færdige produkter, der af den samme virksomhed blev solgt til tredjemand etableret i EØS. Denne objektive forskel begrunder, at sagsøgerens afsætning omfattes af en anden kategori end kategorien anvendt på afsætningen foretaget af LGD til LGE og Philips.

91 For det andet skal det, for så vidt som sagsøgerens klagepunkt omtalt i præmis 90 ovenfor kan fortolkes således, at Kommissionen foreholdes, at den har udelukket, at LGD, LGE og Philips henholdsvis AUO og BenQ hver især udgør en enkelt virksomhed, bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at et annullationsanbringende skal afvises, idet der ikke er søgsmålsinteresse, når en annullation af den anfægtede retsakt på grundlag af dette anbringende – selv hvis det antages, at anbringendet kan antages til realitetsbehandling – ikke vil kunne hjælpe sagsøgeren (Domstolens dom af 9.6.2011, sag C-401/09 P, Evropaïki Dynamik imod Den Europæiske Centralbank, Sml. I, s. 4911, præmis 49; jf. ligeledes i den retning Domstolens dom af 15.3.1973, sag 37/72, Marcato mod Kommissionen, Sml. s. 361, præmis 2-8, og af 21.9.2000, sag C-46/98 P, EFMA mod Rådet, Sml. I, s. 7079, præmis 38).

92 I nærværende sag skal sagsøgerens klagepunkt afvises, eftersom det på ingen måde kan hjælpe sagsøgeren, selv hvis det forudsættes, at Kommissionen med urette undlod at tage hensyn til, at LGD, LGE og Philips udgjorde en enkelt virksomhed, ganske som AUO og BenQ. I modsætning til hvad sagsøgeren har gjort gældende, godtgør disse fejl, der angiveligt er begået af Kommissionen ikke, at begrebet »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter« for sit vedkommende er urigtigt, eftersom definitionen af dette begreb er uafhængig af de tilfælde, som de eventuelt er anvendt på. Såfremt Kommissionen havde fastslået, at ovennævnte selskabskoncerner udgjorde enkelte virksomheder, skulle den blot have udelukket, at overførslen af kartelomfattede LCD inden for den

samme virksomhed i sig selv skulle opregnes som »direkte afsætning i EØS«. Derimod har Kommissionen efterprøvet, hvilke dele af nævnte afsætning der opfyldte betingelserne for at kunne anses for at være »direkte afsætning til EØS ved hjælp af forarbejdede produkter«. Disse betingelser er netop dem, der er anvendt på sagsøgerens afsætning, som er omfattet af denne kategori.

93 Under alle omstændigheder skal det, såfremt det forudsættes, at sagsøgeren har søgsmålsinteresse i at påberåbe sig det ovenfor i præmis 90 omtalte anbringende, bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at overholdelse af ligebehandlingsprincippet må ses i sammenhæng med overholdelsen af legalitetsprincippet, der medfører, at ingen til egen fordel kan påberåbe sig en ulovlighed, der er begået til fordel for andre. Når en virksomhed ved sin adfærd har handlet i strid med artikel 101, stk. 1, TEUF, kan den ikke undgå enhver sanktion med den begrundelse, at andre erhvervsdrivende ikke er blevet pålagt nogen bøde, såfremt disse erhvervsdrivende, som i det foreliggende tilfælde, ikke er inddraget i sagen for Unionens retsinstanser (jf. Rettens dom af 16.11.2006, sag T-120/04, Peróxidos Orgánicos mod Kommissionen, Sml. II, s. 4441, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis).

94 Sagsøgeren kan af disse årsager heller ikke drage nytte af eventuelle fejl, som Kommissionen måtte have begået vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt LGD, LGE og Philips, henholdsvis AUO og BenQ, udgjorde enkelte virksomheder.

95 Hvad angår den af sagsøgeren påberåbte omstændighed, hvorefter Kommissionen i klagepunktsmeddelelsen havde fundet, at LGD, LGE og Philips udgjorde en enkelt virksomhed, skal det bemærkes, at klagepunktsmeddelelsen efter sin natur er midlertidig og kan ændres under den vurdering, som Kommissionen senere foretager på grundlag af de oplysninger, parterne har fremlagt, og andre faktiske oplysninger. Kommissionen skal nemlig tage hensyn til resultatet af hele den administrative procedure, hvis det drejer sig om at frafalde klagepunkter, der viser sig ikke at være tilstrækkeligt begrundede, eller hvis det drejer sig om, såvel faktisk som retligt, at tilrettelægge og supplere argumentationen til støtte for de klagepunkter, som den opretholder. Klagepunktsmeddelelsen er således på ingen måde til hinder for, at Kommissionen kan ændre sit standpunkt til fordel for de omhandlede virksomheder (jf. Domstolens dom af 10.7.2008, sag C-413/06 P, Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, Sml. I, s. 4951, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).

96 Det følger heraf, at Kommissionen ikke er bundet til at opretholde en faktisk eller retlig bedømmelse udtrykt i dette dokument. Kommissionen skal derimod begrunde sin endelige afgørelse i sin endelige bedømmelse med udgangspunkt i resultatet af hele undersøgelsen, således som forholdene forelå ved den administrative procedures afslutning. Kommissionen er i øvrigt ikke pligtig at give en redegørelse for de eventuelle forskelle i forhold til den foreløbige bedømmelse i klagepunktsmeddelelsen (jf. dommen i sagen Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, præmis 64 og 65 og den deri nævnte retspraksis).

97 Kommissionen var således ikke forpligtet til i den anfægtede afgørelse at forklare, hvorfor den endelig fandt, at LGD ikke sammen med LGE og Philips udgjorde en enkelt virksomhed.

98 Hvad angår sagsøgerens argument om, at den af Kommissionen fulgte tankegang og de af denne påberåbte beviser til støtte for, at afsætningen af kartelomfattede LCD både internt i virksomhederne og til virksomheder forbundet med deltagerne ved et særligt forhold, i det væsentlige er de samme, skal det endelig afvises som irrelevant. Denne omstændighed påvirker nemlig ikke, at den eventuelle eksistens eller ej af en enkelt virksomhed som omhandlet i retspraksis anført ovenfor i præmis 6 og 69 er tilstrækkeligt til at begrunde, at Kommissionen med henblik på bødeberegningen foretager en forskellig inddeling af den afsætning, der er foretaget i et tilfælde eller et andet, for at beregne bøden.

99 På baggrund af det ovenstående skal første anbringendes andet led ligeledes forkastes, og dermed forkastes første anbringende i det hele.

2. *Det andet anbringende om, at Kommissionen har tilsidesat artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 ved at konkludere, at overtrædelsen omfattede LCD-tv*

100 Med dette anbringende har sagsøgeren nærmere bestemt bestridt, at selskabets konkurrencestridige adfærd vedrørende såvel LCD-tv som LCD-it kan anses for at give grund til en samlet og vedvarende overtrædelse. Sagsøgeren har endvidere foreholdt Kommissionen, at den ikke har taget hensyn til, at de koreanske deltagere i det i den anfægtede afgørelse konstaterede kartel har samordnet deres praksis med japanske leverandører af LCD-tv vedrørende disse produkter.

Indledende bemærkninger

101 Det skal indledningsvis bemærkes, at begrebet en samlet overtrædelse netop vedrører en situation, hvor flere virksomheder har deltaget i en overtrædelse bestående af en vedvarende adfærd, hvor der forfølges et enkelt økonomisk formål med henblik på at fordreje konkurrencen, eller af individuelle overtrædelser, som er indbyrdes forbundet af et fælles mål (idet samtlige dele har det samme formål) og de samme aktører (de samme virksomheder, som bevidst stræber efter det samme formål) (jf. Rettens dom af 28.4.2010, sag T-446/05, Amann & Söhne og Cousin Filterie mod Kommissionen, Sml. II, s. 1255, præmis 89 og den deri nævnte retspraksis).

102 Det skal i denne henseende bemærkes, at en tilsidesættelse af artikel 101, stk. 1, TEUF kan foreligge ikke alene ved en enkeltstående handling, men også ved en række handlinger eller en vedvarende adfærd. Denne fortolkning kan ikke anfægtes under henvisning til, at et eller flere elementer i rækken af handlinger eller i den vedvarende adfærd også i sig selv og isoleret betragtet kan udgøre en tilsidesættelse af den nævnte bestemmelse. Når de forskellige handlinger indgår i en samlet plan, fordi de har det samme formål, nemlig at fordreje konkurrencen inden for det indre marked, kan Kommissionen med rette pålægge ansvaret for disse handlinger på grundlag af deltagelsen i overtrædelsen betragtet i sin helhed. (jf. dommen i sagen Amann & Söhne og Cousin Filterie mod Kommissionen, præmis 90 og den deri nævnte retspraksis).

103 Det skal ligeledes præciseres, at begrebet et fælles mål ikke kan fastsættes under en generel henvisning til en konkurrenceforvridning på det af overtrædelsen berørte marked, eftersom skadevirkningen på konkurrencevilkårene, som formål eller virkning, udgør et væsentligt forhold ved enhver adfærd, som er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 101, stk. 1, TEUF. En sådan definition af begrebet en samlet overtrædelse risikerer, at begrebet en samlet og vedvarende overtrædelse ville blive berøvet en del af sin mening, i det omfang den ville bevirke, at flere former for adfærd vedrørende en erhvervssektor, som er forbudte i henhold til artikel 101, stk. 1, TEUF, systematisk skal kvalificeres som forhold, der udgør en samlet overtrædelse. Med henblik på at kvalificere forskellige former for udvist adfærd som en samlet og vedvarende overtrædelse skal det således kontrolleres, om de fremstod som et supplement til hinanden i den forstand, at hver af disse handlinger skulle bidrage til at imødegå en eller flere konsekvenser af den normale konkurrence og gennem et samspil bidrog til virkeliggørelsen af de af overtræderne tilstrebte samlede konkurrencebegrænsende virkninger i forbindelse med en overordnet plan med et fælles mål. Der skal i denne forbindelse tages hensyn til enhver omstændighed, som kan fastslå eller rejse tvivl om den nævnte forbindelse, såsom anvendelsesperioden, indholdet (herunder de anvendte metoder) og i sammenhæng hermed formålet med de pågældende forskellige former for adfærd (jf. dommen i sagen Amann & Söhne og Cousin Filterie mod Kommissionen, præmis 92 og den deri nævnte retspraksis).

104 Sagsøgerens argumenter skal undersøges i betragtning af disse principper, efter at der henvises til de med henblik herpå relevante konklusioner foretaget af Kommissionen i den anfægtede afgørelse.

Konstateringer foretaget i den anfægtede afgørelse

105 Det skal først bemærkes, at den overtrædelse, som Kommissionen har foreholdt den anfægtede afgørelses adressater, består i, at de har deltaget i »krystalmøderne«, hvorunder de fastsatte mindstepriserne for kartelomfattede LCD, drøftede deres prisfremskrivninger for at undgå, at priserne blev sænket, og koordinerede prisforhøjelser og produktionsniveauer, samt at de deltog i bilaterale møder om de emner, der var drøftet ved »krystalmøderne« (jf. præmis 15 ovenfor).

106 Kommissionen har på mere detaljeret vis i den anfægtede afgørelse for det første fundet, at karteldeltagerne forpligtede sig i et samlet, komplekst og vedvarende kartel vedrørende LCD-it og LCD-tv, som var udgjort af en række sammenhængende og gensidigt afhængige handlinger, der varede hele overtrædelsesperioden, med henblik på at forhøje og opretholde priserne på disse LCD på verdensplan og i EØS (283. betragtning).

107 For det andet fremgår det af den anfægtede afgørelse, at prisfastsættelsen, der nås ved fastsættelse af prisforhøjelser eller prisspænd og fastsættelse af minimums- eller målpriser og vedtagelsen af en fælles stilling og en fremtidsstrategi vedrørende de parametre, der afgør priserne, såsom produktionen, kapaciteten, ekspeditionerne samt efterspørgslen, der er underlagt en tilsynsordning for at sikre, at de indgåede aftaler overholdes, ligeledes er elementer, der alle er del af en samlet plan, hvis samlede mål er at kontrollere salgspriserne på verdensplan, herunder dem i EØS, for både LCD-it og LCD-tv (284. betragtning).

108 For det tredje har Kommissionen bemærket, at overtrædelsens kendetegn, dens handlingsmønster og dens opbygning har fulgt den samme model i hele overtrædelsesperioden. Selv om den ulovlige handlemåde ganske vist er ændret med tiden, skal dette ifølge den anfægtede afgørelse anses for normalt i betragtning af, at det er et langvarigt kartel, hvis deltagere tilpassede sig ændringer af omstændighederne, bl.a. med henblik på ikke at blive opdaget. Det bemærkes således i den anfægtede afgørelse, at selv sekretariatpersonalets og ikke som tidligere ledelsens tilstedeværelse ved de kartelmøder, der blev afholdt fra maj 2005, ikke medførte en ændring i mødernes art, som fortsat vedrørte prisfastsættelse og kontrol af parametre, såsom produktionen af kartelomfattede LCD (287. betragtning).

109 For det fjerde har Kommissionen konstateret, at de drøftelser, der fandt sted i løbet af kartellets første år hovedsageligt vedrørte LCD-it, og Kommissionen har bemærket, at LCD-tv var omfattet af disse drøftelser fra september 2002. Kommissionen har imidlertid bemærket, at efterhånden som de andre karteldeltagere påbegyndte produktion af LCD-tv, begyndte de at dele oplysninger herom med de andre deltagere. Kommissionen har i den forbindelse fremhævet, at LCD-tv herefter systematisk var genstand for drøftelser ved de samme møder, hvorunder man drøftede LCD-it, samt at deltagerne kunne omfordele kapaciteten mellem den forskellige anvendelse af kartelomfattede LCD for at påvirke efterspørgslen og herved ligeledes priserne på disse produkter. På denne baggrund konkluderede Kommissionen, at disse virksomheder for LCD-tv forfulgte det samme mål og fulgte den samme fremgangsmåde som led i den samme samlede plan som drøftelserne vedrørende LCD-it, der havde fundet sted siden 2001 (288. og 289. betragtning).

Vurderingen af de argumenter, der bestrider konstateringerne i den anfægtede afgørelse

110 Det fremgår af de talrige dokumenter, som Kommissionen har indhentet, at karteldeltagerne kunne omfordele deres produktionskapaciteter mellem LCD-it og LCD-tv for at påvirke efterspørgslen og dermed priserne på disse produkter.

111 For det første citeres i den forbindelse i 154. betragtning til den anfægtede afgørelse en deltagers noter i »krystalmødet« den 11. juni 2003, hvor sagsøgeren deltog, hvori en erklæring fra [*fortrolig*] er gengivet på følgende vis:

»[S]åfremt de nuværende kunder i sektoren for skærme og bærbare kompakte computere nedsætter deres bestillinger, flyttes produktionskapaciteten for som svar herpå at producere fjernsyn […]«

112 For det andet fremgår det af en e-mail om »krystalmødet« den 9. juli 2003, som er omtalt i 155. betragtning til den anfægtede afgørelse, at sagsøgeren besluttede sine prioriteter ved at flytte sin LCD-produktionskapacitet mellem LCD-tv og LVD-it efter de forventede fortjenstmarginer. I samme e-mail omtales en flytning af [*fortrolig*]'s produktionskapacitet af LCD-it til LCD-tv. Endvidere nævner referatet affattet af en af deltagerne i dette møde den i 156. betragtning til den anfægtede afgørelse gengivne omstændighed, at skærmproduktionen var sagsøgerens metode til at opsuge al produktionskapacitet, som fortsat var tilgængelig.

113 For det tredje er det i en intern e-mail fra [fortrolig] vedrørende referatet fra »krystalmødet« af 5. februar 2004, som blev afholdt hos sagsøgeren, anført, at [*fortrolig*] navnlig omfordelte sin produktionskapacitet til LCD-tv.

114 For det fjerde har Kommissionen i 187. betragtning til den anfægtede afgørelse henvist til optegnelserne fra en deltager i »krystalmødet« den 4. november 2004, hvori omtales drøftelser om gentildelingen af produktionskapacitet mellem de forskellige anvendelsesformål for kartelomfattede LCD for at påvirke efterspørgslen. Især bekræftede [*fortrolig*] »sin hensigt til kun at iværksætte produktionen af MEP 17", hvis efterspørgslen på fjernsynsmarkedet [var] begrænset, og hvis selskabet ikke [havde] et alternativ«. Ifølge samme optegnelser var sagsøgerens udbud af visse LCD-tv blevet utilstrækkeligt, eftersom sagsøgeren havde rettet sin produktionskapacitet mod andre LCD [*fortrolig*], som var LCD-it, som sagsøgeren har bekræftet ved svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten.

115 For det femte har Kommissionen i 192. betragtning til den anfægtede afgørelse citeret optegnelser vedrørende »krystalmødet« den 7. januar 2005, hvori sagsøgeren deltog, hvoraf fremgår, at en anden karteldeltager omfordelte sin skærmproduktionskapacitet til bærbare computere og fjernsyn.

116 For det sjette har Kommissionen i 220. betragtning til den anfægtede afgørelse omtalt, at sagsøgeren ifølge [*fortrolig*]'s rapport om »krystalmødet« den 4. november 2005 ved dette møde fremlagde sin salgsmængde og produktionskapacitet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det i den pågældende rapport nævnes, at sagsøgeren i november 2005 brugte næsten 100% af visse af sine produktionsanlægs produktionskapacitet på at producere LCD-tv.

117 For det syvende har Kommissionen i 223. betragtning til den anfægtede afgørelse lagt vægt på dokumenter om »krystalmødet« den 6. december 2005, hvori sagsøgeren deltog, hvori det nævnes, at en af karteldeltagerne omfordelte en del af sin produktionskapacitet til fjernsyn og bærbare computere.

118 Disse forhold godtgør, at karteldeltagerne, herunder sagsøgeren, kunne omfordele deres produktionskapacitet fra LCD-it til LCD-tv og omvendt, og rent faktisk gjorde det flere gange, for at søge at holde priserne på forskellige produkter på de aftalte niveauer eller i det mindste for at begrænse deres fald. Følgelig giver disse forhold mulighed for at konkludere, at de trufne beslutninger og de udvekslede oplysninger i forbindelse med de to kategorier kartelomfattede LCD udgjorde et supplement til hinanden som omhandlet i den i præmis 104 ovenfor anførte retspraksis.

119 Hvad angår sagsøgerens argument om, at udvekslingen af oplysninger vedrørende LCD-tv mellem karteldeltagerne angiveligt var overfladisk og sporadisk, skal det bemærkes, at beviserne i den anfægtede afgørelse for det første afslører, at deltagerne i kartellets møder gentagne gange har aftalt at fastholde prisniveauet for LCD-tv. Som anført i 154. betragtning til den anfægtede afgørelse, blev der

ved »krystalmødet« den 11. juni 2003 udvekslet oplysninger om bl.a. den prispolitik (price policies), som en af karteldeltagerne planlagde for bl.a. LCD-tv. I lighed hermed blev der undersøgt tabeller vedrørende pristendenserne for forskellige typer kartelomfattede LCD for maj, juni og juli dette år. En af disse tabeller indeholder oplysninger om LCD-tv. Endvidere har Kommissionen i 165. betragtning til den anfægtede afgørelse lagt vægt på dokumenter vedrørende »krystalmødet« den 7. november 2003, hvoraf fremgår, at deltagerne fastsatte en målsætning om at forhøje priserne på LCD til bærbare computere og opretholde prisniveauet på andet kartelomfattede LCD, hvorved LCD-tv omtales udtrykkeligt. I bilaget til et referat fra dette møde bringes tabeller, der viser priserne på de talrige kategorier af kartelomfattede LCD, herunder LCD-tv, i 2003. I 167., 171., 173., 174., 202. og 214. betragtning til den anfægtede afgørelse samt i dokumenterne i Kommissionens sagsakter, som disse betragtninger henviser til, vises andre eksempler på, at diskussionerne ved kartelmøderne vedrørte oplysninger, bl.a. om priser og produktionskapacitet, om ikke alene LCD-it, men ligeledes LCD-tv.

120 Selv om det forudsættes, at karteldeltagerne har udvekslet flere oplysninger eller mere følsomme oplysninger om LCD-it end om LCD-tv, fremgår det ikke desto mindre af Kommissionens beviser, at alle disse oplysninger blev udvekslet samtidigt, ofte med de samme dokumenter og især under forfølgelse af det samme formål. Endvidere følger den følsomme og detaljerede karakter af de af sagsøgeren fremlagte oplysninger af 202. betragtning til den anfægtede afgørelse, hvor Kommissionen citerer et dokument vedrørende »krystalmødet« den 5. maj 2003, hvoraf fremgår, at priserne for en LCD-tv-kategori for så vidt angår sagsøgeren under hensyn til de fastholdte kapaciteter er steget med 5-10 USD i maj, hvorefter prisen udgjorde 230 USD.

121 Hvad angår den af sagsøgeren påberåbte omstændighed, at drøftelserne om LCD-tv efter sagsøgerens opfattelse fremhævede en fortsat tendens til prissænkninger for disse produkter, skal det bemærkes, at flere dokumenter, som Kommissionen har lagt vægt på i den anfægtede afgørelse, omtaler karteldeltagernes hensigt til at opretholde et fast prisniveau på disse LCD, og at et prisfald ikke var sandsynligt på kort sigt (165., 167., 173. og 207. betragtning til den anfægtede afgørelse). Såfremt det forudsættes, at kartellets drøftelser ofte udelukkende medførte beslutninger om prissænkninger, fordrejede denne adfærdskoordinering under alle omstændigheder ikke desdo mindre den frie konkurrence, eftersom prissænkningerne blev foretaget koordineret, og kunne have været større, hvis de ikke var samordnet. I øvrigt gav muligheden for at omfordele produktionskapaciteten, som var genstand for kartellets drøftelser, karteldeltagerne mulighed for at reagere på prissænkninger på LCD-tv på koordineret vis og som led i en samlet plan.

122 Hvad angår den af sagsøgeren ligeledes påberåbte omstændighed, at det personale, som karteldeltagerne sendte til kartelmøderne, var specialiserede i LCD-it og ikke i LCD-tv, skal det bemærkes, at denne omstændighed, såfremt den kan fortolkes således, at LCD-it efter de pågældende virksomheders opfattelse var vigtigere, imidlertid ikke betyder, at LCD-tv kun var genstand for overfladiske og sporadiske drøftelser. Som Kommissionen med rette har bemærket, beviser den pågældende omstændighed nemlig, at udvekslingen af oplysninger om LCD-tv blev foretaget forsætligt, eftersom det ved møderne tilstedeværende personale skulle forberede sig på emnet, som ikke var en del af deres væsentligste arbejdsområde.

123 Det fremgår af det ovenstående, at udvekslingen af oplysninger om LCD-tv henhørte under den samme samlede plan som oplysningerne om LCD-it og dermed den samme samlede og vedvarende overtrædelse.

124 Sagsøgerens øvrige argumenter giver ikke mulighed for at rejse tvivl om den konstatering, at der rent faktisk var tale om en samlet og vedvarende overtrædelse vedrørende både LCD-it og LCD-tv, som Kommissionen havde ret til at straffe med en samlet bøde.

125 For det første er det uden nogen form for relevans, at oplysningerne om LCD-tv begyndte at blive drøftet mellem karteldeltagerne efter en første fase, hvorunder kartellet kun vedrørte LCD-it. Eftersom det er bevist, at udvekslingen af oplysninger og de beslutninger, der blev truffet vedrørende LCD-tv ved

kartellets møder, hørte under den samme overordnede plan som dem, der blev iværksat for LCD-it, er det uden betydning, hvornår denne udvidelse skete for hver af deltagerne. Det skal endvidere fremhæves, at Kommissionen med henblik på beregningen af bødens størrelse har taget hensyn til den gennemsnitlige værdi af den relevante afsætning for hver af den anfægtede afgørelses adressater i løbet af hele overtrædelsesperioden. Dette gennemsnit påvirkes til fordel for sagsøgeren af, at sagsøgeren ikke producerede LCD-tv i begyndelsen af overtrædelsesperioden.

126 Endvidere fjerner den omstændighed, at sagsøgeren ikke producerede LCD-tv, da man begyndte at udveksle oplysninger herom under »krystalmøderne«, intet fra den omstændighed, at sagsøgeren, da denne udvidede sine aktiviteter til LCD-tv, havde gavn af de oplysninger, virksomheden havde om priser og produktionskapacitet hos de øvrige karteldeltagere, som havde været i denne sektor forud for sagsøgeren. Det følger i den forbindelse af retspraksis, at en virksomhed kan være ansvarlig for en samordnet praksis, selv om dens deltagelse er begrænset til den blotte modtagelse af oplysninger om sine konkurrenters fremtidige adfærd (jf. i denne retning Rettens dom af 8.7.2008, sag T-54/03, Lafarge mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 459 og 460 og den deri nævnte retspraksis). En virksomhed kan ligeledes have deltaget direkte i kun en del af den konkurrencebegrænsende adfærd, som den samlede og vedvarende overtrædelse består af, men have haft kendskab til al den øvrige konkurrencebegrænsende adfærd, som de øvrige karteldeltagere havde planlagt eller foretaget med de samme mål for øje, eller med rimelighed kunnet forudse dem og været indstillet på at løbe den dermed forbundne risiko. I et sådant tilfælde kan Kommissionen med føje pålægge denne virksomhed ansvaret for hele den samlede konkurrencebegrænsende adfærd, som en sådan overtrædelse består af, og hermed overtrædelsen i sin helhed (Domstolens dom af 6.12.2012, sag C-441/11 P, Kommissionen mod Verhuizingen Coppens, EU:C:2012:778, præmis 43).

127 På denne baggrund er det ikke nødvendigt at undersøge bevisværdien, som sagsøgeren har anfægtet, af det dokument, som Kommissionen har lagt vægt på for at finde, at udvidelsen af kartellet til LCD-tv begyndte i september 2002.

128 For det andet er det af underordnet betydning, at LCD-it og LCD-tv kan høre under forskellige markeder, hvilket sagsøgeren har gjort gældende. Det skal i den forbindelse først bemærkes, at en samlet overtrædelse ikke nødvendigvis skal vedrøre det samme produkt eller substituerbare produkter. Der er andre relevante kriterier med henblik herpå, såsom identiteten af eller forskellene i formålene med den pågældende praksis, identiteten af de virksomheder, der deltog heri, identiteten af fremgangsmåderne for gennemførelse af nævnte praksis, identiteten af de fysiske personer, der var involveret på virksomhedernes vegne, og identiteten af det geografiske anvendelsesområde for den omhandlede praksis (jf. i den retning Rettens dom af 12.12.2012, sag T-410/09, Almamet mod Kommissionen, EU:T:2012:676, præmis 172 og 174 og den deri nævnte retspraksis). Disse kriterier er opfyldt i nærværende sag, som det fremgår af præmis 110-127 ovenfor.

129 Endvidere følger det af fast retspraksis, at det ved anvendelsen af artikel 101 stk. 1, TEUF for at kunne afgøre, om en aftale kan påvirke handelen mellem medlemsstater og har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for det indre marked, er nødvendigt at afgrænse det relevante marked. Følgelig skal Kommissionen kun foretage en afgrænsning af markedet i en beslutning vedtaget i henhold til traktatens artikel 101, stk. 1, TEUF, når det uden en sådan afgrænsning ikke er muligt at afgøre, om aftalen, vedtagelsen inden for en virksomhedssammenslutning eller den pågældende samordnede praksis kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater og har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for det indre marked (Rettens dom af 25.10.2005, sag T-38/02, Groupe Danone mod Kommissionen, Sml. II, s. 4407, præmis 99, og af 6.12.2005, sag T-48/02, Brouwerij Haacht mod Kommissionen, Sml. II, s. 5259, præmis 58; jf. ligeledes i den retning Domstolens kendelse af 16.2.2006, sag C-111/04 P, Adriatica di Navigazione mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 31).

130 I nærværende sag har sagsøgeren ikke bestridt, at kartellet kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og havde til formål at begrænse og fordreje konkurrencen inden for det indre marked.

131 Endvidere er det i retspraksis præciseret, at det marked, der er omfattet af Kommissionens afgørelse, som fastslår, at der er tale om en overtrædelse af artikel 101 TEUF, er fastlagt ved aftalerne og aktiviteter inden for kartellet (jf. Rettens dom af 24.3.2011, sag T-384/06, IBP og International Building Products France mod Kommissionen, Sml. II, s. 1177, præmis 118 og den deri nævnte retspraksis). I nærværende sag er det, som Kommissionen med rette har bemærket, kartellets medlemmer, der forsætligt har fokuseret deres konkurrencebegrænsende adfærd på både LCD-it og LCD-tv.

132 Herefter undersøges sagsøgerens argument, der søges udledt af Rettens dom af 11. december 2003, Adriatica di Navigazione mod Kommissionen (sag T-61/99, Sml. II, s. 5349, præmis 36), for at gøre gældende, at Kommissionen har foretaget en utilstrækkelig afgrænsning af det relevante marked og således begået fejl vedrørende forståelsen af den pågældende overtrædelses art og præcise omfang i den anfægtede afgørelse.

133 Det skal i den forbindelse bemærkes, at Retten i præmis 30 i Adriatica di Navigazione-dommen har bemærket, at klagepunkter mod den afgrænsning af det relevante marked, som Kommissionen har lagt til grund, kan angå andre omstændigheder, der specielt vedrører anvendelsen af artikel 101, stk. 1, TEUF, end eksistensen af en begrænsning for konkurrencen på fællesmarkedet og påvirkning af handelen mellem medlemsstaterne, såsom omfanget af det pågældende kartel, om det udgør en enhed eller er altomfattende samt omfanget af hver af de pågældende virksomheders individuelle deltagelse. Retten har i samme doms præmis 31 og 32 fremhævet, at Kommissionens afgørelse om deltagelse i et kartel kan påvirke denne afgørelses adressaters forhold til tredjemand. Det er således ønskeligt, at Kommissionen, når den træffer en afgørelse, hvori det konstateres, at en virksomhed har deltaget i en kompliceret, kollektiv og uafbrudt overtrædelse, ud over at undersøge, om de særlige betingelser for at anvende artikel 101, stk. 1, TEUF er overholdt, tager den omstændighed i betragtning, at såfremt en sådan afgørelse skal medføre et individuelt ansvar for hver enkelt af sine adressater, er det alene for deres fastslåede deltagelse i de former for kollektiv adfærd, der er pålagt sanktioner, og som er korrekt afgrænset.

134 Selv om sagsøgerens argument i nærværende sag læses i betragtning af denne retspraksis, kan det alligevel ikke tiltrædes. Det fremgår nemlig af præmis 110-127 ovenfor, at Kommissionen alene har holdt sagsøgeren ansvarlig for den overtrædelse, der blev foretaget ved deltagelsen i »krystalmøderne« og i de bilaterale møder forbundet hermed, hvis formål var at koordinere priserne og produktionskapaciteten for både LCD-it og LCD-tv. Den manglende nærmere definition af det relevante marked berørt af kartellet har således ikke udsat sagsøgeren for de risici, som er omtalt i Adriatica di Navigazione-dommen, nævnt ovenfor i præmis 133.

Manglende hensyntagen til kontakten med de japanske leverandører

135 Sagsøgeren har foreholdt Kommissionen, at den ikke har taget hensyn til, at de koreanske deltagere i overtrædelsen, der er fastslået i den anfægtede afgørelse, angiveligt samordnede med de japanske leverandører af LCD-tv, som sammen med disse koranske deltagere var hovedaktørerne på markedet, hvorimod sagsøgeren spillede en sekundær rolle. Det er sagsøgerens opfattelse, at den egentlige overtrædelse, som Kommissionen skulle have forfulgt vedrørende LCD, var samordningen mellem hovedaktørerne på dette marked. Kommissionen har følgelig tilsidesat begrundelsespligten, ligebehandlingsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Indledende bemærkninger

136 Det skal bemærkes, at mens retspraksis vedrørende begrebet samlet og vedvarende overtrædelse giver Kommissionen mulighed for med én procedure og én afgørelse at forfølge former for adfærd, som kunne være forfulgt enkeltvis, indebærer den ikke, at Kommissionen er forpligtet til at handle således. Såfremt det forudsættes, at den påståede samordning mellem de japanske LCD-tv-leverandører og de koreanske deltagere i det af den anfægtede afgørelse omhandlede kartel udgør en overtrædelse af artikel 101 TEUF, og at denne overtrædelse henhører under den samme samlede og vedvarende overtrædelse som den i den anfægtede afgørelse konstaterede, er Kommissionen ikke derfor forpligtet til at forfølge hele denne adfærd på én gang.

137 Kommissionen har nemlig skønsbeføjelser vedrørende rækkevidden af de procedurer, den indleder. I henhold til retspraksis kan den i denne henseende ikke være forpligtet til at konstatere og pålægge sanktioner for al konkurrencebegrænsende adfærd, ligesom Unionens retsinstanser heller ikke – selv om det kun er med det formål at nedsætte bøden – kan fastslå, at Kommissionen i lyset af de beviser, den rådede over, burde have fundet, at en bestemt virksomhed i en bestemt periode havde tilsidesat konkurrenceretten (jf. i denne retning dommen i sagen Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen, præmis 369 og 370).

138 Udøvelsen af disse beføjelser er underlagt domstolsprøvelse. Det følger imidlertid af retspraksis, at det kun er hvis det skulle vise sig, at Kommissionen uden saglig grund har indledt to særskilte procedurer vedrørende én faktisk situation, at dette valg kan anses for at udgøre magtfordrejning (jf. i denne retning Domstolens dom af 29.6.2010, sag C-441/07 P, Kommissionen mod Alrosa, Sml. I, s. 5949, præmis 89).

139 I nærværende sag har Kommissionen fundet, at den ikke, eller endnu ikke, havde tilstrækkelige beviser mod de japanske leverandører, og den har således valgt ikke at forfølge dem samtidig med sagsøgeren og de øvrige adressater for den anfægtede afgørelse, over for hvilke den derimod havde talrige beviser på, at der forelå en overtrædelse både hvad angår LCD-it og LCD-tv, således som det er fastslået ovenfor (præmis 111-135). Denne omstændighed udgør en objektiv grund, som berettiger Kommissionens valg. Det skal dog bemærkes, at Kommissionen som led i en procedure indledt i forhold til de japanske producenter vil være forpligtet til at overholde bl.a. princippet om ne bis in idem i forhold til sagsøgeren.

Den angivelige tilsidesættelse af begrundelsespligten

140 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse skulle have forklaret grundene til, at den udelukkede de japanske LCD-tv-leverandører fra den procedure, der førte til vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

141 Det skal i den forbindelse bemærkes, at Kommissionen ikke havde nogen forpligtelse til i den anfægtede afgørelse at anføre årsagerne til, at de japanske leverandører ikke var blevet forfulgt som led i denne procedure. Ifølge fast retspraksis kan forpligtelsen til at begrunde en retsakt ikke omfatte en forpligtelse for den institution, der har udstedt den, til at begrunde den omstændighed, at den ikke har udstedt lignende retsakter i forhold til tredjeparter (jf. i denne retning Rettens dom af 8.7.2004, forenede sager T-67/00, T-68/00, T-71/00 og T-78/00, JFE Engineering m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2501, præmis 414, og af 4.7.2006, sag T-304/02, Hoek Loos mod Kommissionen, Sml. II, s. 1887, præmis 63).

Den påståede tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet

142 Det skal bemærkes, at en virksomhed i henhold til retspraksis omtalt ovenfor i præmis 93, når den har handlet i strid med artikel 101, stk. 1, TEUF, ikke kan undgå enhver sanktion med den begrundelse, at andre erhvervsdrivende ikke er blevet pålagt nogen bøde, såfremt disse erhvervsdrivende som i det foreliggende tilfælde ikke er inddraget i sagen for Unionens retsinstanser. Det skal i den forbindelse bemærkes, at såfremt det er korrekt, at Kommissionen ikke med rette kan forskelsbehandle virksomheder, der har deltaget i et kartel, følger det ikke desto mindre heraf, at den overtrædelse, sagsøgeren foreholdes, består i den samordning, der er fundet sted under »krystalmøderne« og de bilaterale møder forbundet hermed mellem de taiwanske og koreanske leverandører af kartelomfattede LCD. Eftersom de japanske leverandører ikke har deltaget i denne samordning, er den anfægtede afgørelse ikke behæftet med forskelsbehandling i den henseende.

143 Hvad angår sagsøgerens argument om, at de eneste vigtige diskussioner om LCD-TV var dem, der involverede de japanske leverandører, som sagsøgeren ikke deltog i, skal det blot bemærkes, at Kommissionen har fremlagt tilstrækkelige beviser til at godtgøre, at adressaterne for den anfægtede afgørelse som led i en samlet plan foretog samordning vedrørende både LCD-it og LCD-tv (jf. præmis 135 ovenfor). Denne samordning udgør en overtrædelse, som Kommissionen med rette kunne forfølge, uafhængigt af om der forelå andre overtrædelser vedrørende LCD-tv, som visse andre adressater for den anfægtede afgørelse end sagsøgeren eventuelt havde deltaget i.

144 Som svar på det argument, som sagsøgeren søger at udlede af Kommissionens administrative praksis, navnlig Kommissionens beslutning K(2008) 5955 endelig af 15. oktober 2008 om en procedure i henhold til artikel 81 [EF] (sag COMP/39.188 – Bananer) (herefter »bananbeslutningen«), skal det bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at Kommissionens afgørelsespraksis ikke udgør den retlige ramme for de bøder, der pålægges på konkurrenceområdet, og at afgørelser vedrørende andre sager kun er af vejledende karakter for så vidt angår den eventuelle forekomst af forskelsbehandling, idet det ikke er sandsynligt, at de særlige faktiske omstændigheder i sagerne, såsom markedet, varerne, virksomhederne og de omhandlede perioder, er identiske (jf. Rettens dom af 8.10.2008, sag T-73/04, Carbone-Lorraine mod Kommissionen, Sml. II, s. 2661, præmis 92 og den deri nævnte retspraksis).

145 For at fremhæve de eksisterende forskelle mellem de forhold, der er omfattet af bananbeslutningen, og forholdene i nærværende sag, skal det bemærkes, at en af deltagerne i overtrædelsen omhandlet af nævnte beslutning fik indrømmet en bødenedsættelse på 10% som formildende omstændighed, fordi det ikke fremgik af sagsakterne, at deltageren havde kendskab til visse dele af overtrædelsen, som selskabet ikke deltog direkte i, eller at det med rimelighed kunne forudse dem (465. og 466. betragtning til bananbeslutningen).

146 Imidlertid indeholder nærværende sag ikke sammenlignelige omstændigheder, eftersom sagsøgeren, der rent faktisk har deltaget i alle de dele af overtrædelsen, som er fastslået i den anfægtede afgørelse, søger at påberåbe sig, at selskabet ikke har deltaget i en overtrædelse, der vedrørte andre virksomheder.

147 Såfremt det forudsættes, at de bilaterale kontakter mellem de koreanske og japanske LCD-tv-leverandører udgjorde en samlet og vedvarende overtrædelse sammen med den i den anfægtede afgørelse konstaterede overtrædelse, og at sagsøgeren ikke havde kendskab til disse bilaterale kontakter, medfører dette forhold, som Kommissionen med rette har bemærket, under alle omstændigheder hverken, at klagepunkterne fremsat over for sagsøgeren i den forbindelse som følge af dennes deltagelse i den i den anfægtede afgørelse konstaterede overtrædelse bliver grundløse, eller at den bøde, der er pålagt sagsøgeren, skal nedsættes. Der er nemlig intet, der giver mulighed for at fastslå, at den endelige bøde, der ville blive pålagt ved et mere omfangsrigt kartel, som omfattede de japanske leverandører, ville have været lavere for sagsøgeren. Den eventuelle nedsættelse, som Kommissionen kunne have indrømmet sagsøgeren for formildende omstændigheder, ville i den forbindelse kunne opvejes eller overskrides af den forhøjelse, der følger af anvendelsen af højere procentsatser hvad angår overtrædelsens grovhed og »adgangsgebyret«.

Den påståede tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet

148 Sagsøgeren har påberåbt sig en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet, eftersom Kommissionen ikke har taget hensyn til, at den konkurrencebegrænsende adfærd vedrørende LCD-tv var mindre alvorlig end adfærden vedrørende LCD-it.

149 Som svar på dette argument skal det for det første bemærkes, at Kommissionen med rette har fundet, at der var tale om en samlet og vedvarende overtrædelse. Det følger i den forbindelse af retspraksis, at Kommissionen ikke er forpligtet til at vurdere hver enkelt bestanddel af den samlede overtrædelse hver for sig, navnlig da der forelå en samlet strategi, som blev fulgt af samtlige medlemmer af kartellet (jf. i den retning dommen i sagen Carbone-Lorraine mod Kommissionen, præmis 49).

150 For det andet skal det hvad nærmere bestemt angår spørgsmålet, om de af Kommissionen fastsatte koefficienter var forholdsmæssige som »adgangsgebyrer« i forhold til overtrædelsens grovhed (jf. præmis 24 ovenfor), bemærkes, at retningslinjerne af 2006 og retspraksis, hvoraf de er inspireret, bestemmer, at overtrædelsens grovhed først vurderes i forhold til den konkrete overtrædelses kendetegn, som f.eks. dens art, virksomhedernes samlede markedsandel, overtrædelsens geografiske udstrækning og spørgsmålet om, hvorvidt overtrædelsen er blevet udmøntet i praksis. Derefter bliver denne vurdering tilpasset de skærpende eller formildende omstændigheder, som er særlige for hver virksomhed, der har deltaget i overtrædelsen (jf. i denne retning Rettens dom af 25.10.2011, sag T-348/08, Aragonesas Industrias y Energía mod Kommissionen, Sml. II, s. 7583, præmis 264 og den deri nævnte retspraksis).

151 Nævnte første fase har til formål at fastsætte grundbeløbet for den bøde, der skal pålægges den enkelte virksomhed, idet der på værdien af den pågældende afsætning af de omhandlede varer og tjenesteydelser på deres relevante geografiske marked for hver af dem anvendes en første multiplikationsfaktor, der afspejler overtrædelsens grovhed, eller endog en anden multiplikationsfaktor med henblik på at afholde dem fra på ny at indlede en sådan ulovlig adfærd. Hver af disse multiplikationsfaktorer fastsættes på grundlag af forhold, der afspejler overtrædelsens kendetegn i sin helhed, navnlig for så vidt som den samler hele den samlede konkurrencebegrænsende adfærd hos alle deltagerne (jf. i denne retning dommen i sagen Aragonesas Industrias y Energía, præmis 265).

152 Det følger heraf, at Kommissionen, selv om det forudsættes, at den konkurrencebegrænsende adfærd vedrørende LCD-TV var mindre alvorlig end adfærden vedrørende LCD-IT, med rette kunne fastsætte en koefficient vedrørende grovheden og en vedrørende »adgangsgebyret« under hensyntagen til den samlede plan, der var tilsigtet med den samlede og vedvarende overtrædelse, hvorunder hele denne adfærd hørte.

153 Hvad angår den omstændighed, at Kommissionen i bananbeslutningen anvendte lavere procentsatser end i den anfægtede afgørelse og indrømmede en højere nedsættelse for formildende omstændigheder, skal der blot henvises til retspraksis omtalt ovenfor i præmis 145 og bemærkes, at Kommissionen i nævnte beslutning indrømmede en nedsættelse under hensyntagen til den særlige situation, der bl.a. var skabt ved de gældende lovrammer for bananhandlen (jf. 460. betragtning til bananbeslutningen og henvisningen heri til dens 467. betragtning).

154 På grundlag af samtlige disse betragtninger må det andet anbringende forkastes.

3. *Det tredje anbringende om, at værdien af den relevante afsætning, som Kommissionen har fastsat for sagsøgeren, med urette omfattede anden afsætning end afsætningen af kartelomfattede LCD*

155 Sagsøgeren har til støtte for sin påstand om, at Retten ændrer den ved den anfægtede afgørelse pålagte bøde, fremsat det tredje anbringende, som i det væsentlige vedrører, at bødens størrelse er beregnet på grundlag af en ukorrekt værdi af afsætningen, idet sagsøgeren urigtigt heri har inkluderet afsætningen af andre LCD-kategorier end de af den anfægtede afgørelse omfattede.

156 Det skal bemærkes, at legalitetskontrollen af afgørelser vedtaget af Kommissionen komplementeres af den fulde prøvelsesret, der er tillagt EU's retsinstanser i henhold til artikel 31 i forordning nr. 1/2003 i overensstemmelse med artikel 261 TEUF. Denne kompetence giver retsinstansen beføjelse til, ud over en simpel legalitetskontrol af sanktionen, at anlægge sin egen vurdering i stedet for Kommissionens og derfor ophæve, nedsætte eller forhøje den pålagte bøde eller tvangsbøde.

157 Det tilkommer således Retten inden for rammerne af den fulde prøvelsesret at vurdere, om sagsøgerne er pålagt en bøde, der korrekt afspejler den pågældende overtrædelse (jf. Rettens dom af 27.9.2012, sag T-343/06, Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, EU:T:2012:478, præmis 117 og den deri nævnte retspraksis).

158 I nærværende sag er parterne enige om, at grundbeløbet i den bøde, som sagsøgeren blev pålagt, som følge af sagsøgerens fejl blev afrundet til 301 684 468 EUR, og at størrelsen af dette beløb, som skyldtes fejl, udgjorde 13 246 618 EUR. Derimod er parterne uenige om, hvordan disse beløb skal afrundes.

159 Sagsøgeren har i stævningen påstået, at den bøde, virksomheden er pålagt ved den anfægtede afgørelse, dvs. 300 000 000 EUR, fratrækkes et beløb på 13 250 000 EUR. Det nye beløb skulle således udgøre 286 750 000 EUR.

160 Kommissionen har i svarskriftet forklaret, at den i forhold til alle adressaterne for den anfægtede afgørelse har rundet grundbeløbet ned til de første to cifre, undtaget i tilfælde, hvor denne nedrunding udgjorde mere end 2% af beløbet inden afrundingen. I sidstnævnte tilfælde har Kommissionen rundet dette beløb ned til de tre første cifre.

161 Det skal i den forbindelse bemærkes, at sagsøgeren i den anfægtede afgørelse er blevet begunstiget af en afrunding til de to første cifre. Det uafrundede beløb udgjorde nemlig 301 684 468 EUR, mens det afrundende beløb, som det er anført i den anfægtede afgørelses tabel 6, udgjorde 300 000 000 EUR.

162 Ifølge Kommissionen er den af sagsøgeren foreslåede beregning urigtig, eftersom den indeholder to afrundinger, nemlig Kommissionens allerede anvendte afrunding af grundbeløbet, som fremgår af den anfægtede afgørelse, og afrundingen, som fører til den konklusion, at det beløb, der skal fratrækkes som følge af afsætningen af andre produkter end kartelomfattede LCD, ændres fra 13 246 618 EUR til 13 250 000 EUR.

163 Som Kommissionen har bemærket, fører anvendelsen af den metode, der er fulgt i den anfægtede afgørelse for det grundbeløb, der følger af den korrigerede værdi af afsætningen, dvs. 288 437 850 EUR, derimod til et afrundet beløb på 288 000 000 EUR. En afrunding til de to første cifre ville således medføre en nedsættelse på 8 437 850 EUR, dvs. mere end 2% (2,9%) af det ikke-afrundede grundbeløb.

164 Sagsøgeren har i replikken gjort gældende, at afrundingen af bødens nye beløb til de tre første cifre i stedet for de første to ville medføre, at sagsøgeren ville være den af den anfægtede afgørelses modtagere, der var mindst begunstiget af afrundingen. Sagsøgeren har dermed påstået en større nedsættelse.

165 Det skal i den forbindelse bemærkes, at selv om det er Rettens opgave selv at vurdere de konkrete omstændigheder og på grundlag heraf tage stilling til bødens størrelse, må udøvelsen af en fuld prøvelsesret ved fastsættelsen af bøders størrelse ikke føre til en forskelsbehandling af virksomheder, der har deltaget i et kartel i strid med artikel 101, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Verhuizingen Coppens, præmis 80).

166 I nærværende sag har Kommissionen i den anfægtede afgørelse anvendt den afrundingsmetode, der er beskrevet ovenfor i præmis 160, på alle karteldeltagerne. Denne metode er objektiv og giver alle disse deltagere mulighed for at være begunstiget af en nedsættelse inden for grænsen på 2%. Selv om det er korrekt, at visse nedsættelser er større end andre, og at sagsøgerens nedsættelse i procent vil være den mindste, såfremt Retten følger den samme metode, følger det ikke desto mindre heraf, at enhver afrundingsmetode medfører tilpasninger, som er forskellige for hver virksomhed, og som giver grundlag for større eller mindre nedsættelser. Eftersom den af Kommissionen benyttede metode – ganske vist på forskellig vis – begunstiger alle den anfægtede afgørelses adressater, og denne foranstaltning har et loft på 2%, skal den derfor bevares for at undgå forskelsbehandling (jf. i denne retning Rettens dom af 17.5.2011, sag T-299/08, Elf Aquitaine mod Kommissionen, Sml. II, s. 2149, præmis 307 og 308).

167 Det bemærkes imidlertid, at Kommissionen for at sikre den effektive virkning af bestemmelserne i artikel 18, stk. 2 og 3, i forordning nr. 1/2003 har beføjelse til at pålægge en virksomhed at meddele alle nødvendige oplysninger om de omstændigheder, som virksomheden kan tænkes at være bekendt med, og om nødvendigt at fremlægge de dokumenter om disse omstændigheder, som virksomheden er i besiddelse af, under forudsætning af, at virksomheden ikke pålægges en pligt til at besvare spørgsmål, såfremt virksomheden derved tvinges til at afgive tilståelse om en overtrædelse, som det påhviler Kommissionen at føre bevis for (Domstolens dom af 18.10.1989, sag 374/87, Orkem mod Kommissionen, Sml. s. 3283, præmis 34 og 35). En virksomhed, som har modtaget en anmodning om oplysninger fra Kommissionen i henhold til artikel 18 i forordning nr. 1/2003, har således pligt til at samarbejde aktivt og kan pålægges særlige bøder i henhold til denne forordnings artikel 23, stk. 1, der kan udgøre op til 1% af virksomhedens samlede omsætning, hvis virksomheden forsætligt eller uagtsomhed giver urigtige eller forvanskede oplysninger (dommen i sagen Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, præmis 118).

168 Det følger heraf, at Retten ved udøvelsen af den fulde prøvelsesret i givet fald kan tage hensyn til, at en virksomhed har undladt at samarbejde, og som følge deraf forhøje den bøde, som virksomheden er blevet pålagt for overtrædelse af artikel 101 TEUF og 102 TEUF, forudsat at virksomheden ikke allerede er blevet pålagt en særlig bøde for den samme adfærd i henhold til artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 1/2003 (dommen i sagen Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, præmis 118).

169 Dette er f.eks. tilfældet, hvis en virksomhed i sit svar på Kommissionens anmodning om oplysninger forsætligt eller uagtsomt under den administrative procedure undlader at give oplysninger, som er afgørende for at fastsætte bøden, og som virksomheden rådede over eller kunne have rådet over på det tidspunkt, hvor den anfægtede afgørelse blev vedtaget. Såfremt Retten ved udøvelsen af den fulde prøvelsesret finder, at der ikke noget til hinder for, at sådanne omstændigheder kan tages i betragtning, forholder det sig ikke desto mindre således, at den virksomhed, der først nævner disse oplysninger under retssagen og således bringer den administrative procedures formål og forløb i fare, risikerer, at Retten tager hensyn til denne omstændighed, når den skal fastsætte en passende bøde (dommen i sagen Shell Petroleum m.fl. mod Kommissionen, præmis 119).

170 I nærværende sag har sagsøgeren indrømmet, at virksomheden begik en fejl, da den fremlagde de nødvendige oplysninger for Kommissionen med henblik på beregningen af værdien af den relevante afsætning, eftersom den heri inkluderede afsætningen af andre produkter end kartelomfattede LCD. Kommissionen har bekræftet, at disse produkter ikke skulle have været omfattet af beregningen.

171 Endvidere fremgår det af sagsakterne, at disse fejl skyldes, at sagsøgeren ikke havde præciseret de konkrete kendetegn for visse LCD over for den virksomhed, som den havde valgt med henblik på at beregne de oplysninger, der skulle oversendes til Kommissionen.

172 Retten finder, at denne omstændighed ikke giver mulighed for at fastslå, at sagsøgeren har tilsidesat sin forpligtelse til at samarbejde i henhold til artikel 18 i forordning nr. 1/2003 på en sådan måde, at der ved bødefastsættelsen skal tages hensyn hertil. Sagsøgeren har nemlig ikke forsøgt at vildlede Kommissionen, og den har heller ikke forelagt Kommissionen bruttooplysninger, hvoraf Kommissionen skulle beregne værdien af den relevante afsætning uden samtidig at fremlægge de nødvendige præciseringer, hvoraf nettooplysningerne skulle udledes. Sagsøgeren har anvendt sagkyndige eksterne konsulenter for at kunne forelægge Kommissionen de nødvendige oplysninger, men virksomheden har begået en forsømmelse ved ikke at forklare disse konsulenter de eksisterende forskelle mellem visse slags LCD. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det er åbenbart, at sagsøgeren ikke havde nogen interesse i, at Kommissionen modtog fejlagtige oplysninger, som omfattede afsætningen af andre produkter en kartelomfattede LCD, eftersom disse urigtige oplysninger kun kunne være til skade for virksomheden ved at øge størrelsen på den bøde, som Kommissionen ville tildele den.

173 I betragtning af omstændighederne i nærværende sag skal den bøde, der skal pålægges sagsøgeren, beregnes på grundlag af den korrigerede værdi af afsætningen og ved herpå at anvende den samme metode, som Kommissionen har fulgt i den anfægtede afgørelse, herunder afrundingsmetoden. Det herved fastsatte beløb udgør således 288 000 000 EUR (jf. præmis 163 ovenfor).

174 I betragtning af det ovenstående skal bøden nedsættes til 288 000 000 EUR, og i øvrigt frifindes Kommissionen.

Sagens omkostninger

175 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge artikel 87, stk. 3, første afsnit, kan Retten fordele sagens omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.

176 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen tabt sagen, for så vidt som den har inkluderet afsætningen af andre produkter end kartelomfattede LCD i værdien af den relevante afsætning med henblik på beregningen af grundbeløbet for den bøde, sagsøgeren skulle pålægges. Denne fejl skyldes alene sagsøgerens forsømmelse, idet denne forelagde Kommissionen urigtige oplysninger. Derimod har sagsøgeren tabt sagen hvad angår alle de øvrige påstande, den har fremsat. I denne situation bør sagsøgeren under hensyn til sagens omstændigheder bære sine egne omkostninger og betale Kommissionens omkostninger i overensstemmelse Kommissionens påstand herom (jf. i denne retning Rettens dom af 27.9.2006, sag T-322/01, Roquette Frères mod Kommissionen, Sml. II, s. 3137, præmis 338 og 339).

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

RETTEN (Sjette Afdeling):

1) Bøden, der er pålagt InnoLux Corp., tidligere Chimei InnoLux Corp., i henhold til artikel 2 i Kommissionens afgørelse af 8. december 2010 K(2010) 8761 endelig om en procedure i henhold til artikel 101 [TEUF] og artikel 53 i [EØS-aftalen] (sag COMP/39.309 – LCD), fastsættes til 288 000 000 EUR.

2) I øvrigt frifindes Europa-Kommissionen.

3) InnoLux betaler sagens omkostninger.

Kanninen Berardis Wetter

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. februar 2014.

Underskrifter